

**PROGRAM ZA
MLADE
GRADA VRGORCA
2022.- 2025.**

SADRŽAJ

UVOD	4
STRATEGIJE I STRATEŠKI DOKUMENTI	6
STRATEGIJA MLADIH EUROPSKE UNIJE 2019. – 2027.	6
NACIONALNI PROGRAM ZA MLADE ZA RAZDOBLJE OD 2020. DO 2024. GODINE .	7
PLAN UKUPNOG RAZVOJA GRADA VRGORCA ZA RAZDOBLJE OD 2021. – 2030....	8
STRUKTURA MLADIH U GRADU VRGORCU – trenutačno stanje i analiza potreba	
STAMBENO PITANJE	11
ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO	13
BUDUĆNOST U VRGORCU ILI IZVAN NJEGA?	15
PROBLEMI MLADIH U VRGORCU	20
SLOBODNO VRIJEME I AKTIVNOSTI	22
INFORMIRANJE	29
ZAKLJUČAK	31
PREPORUKE KAO REZULTAT ANKETNOGA PROVEDENOG ISTRAŽIVANJA	32
MJERE, CILJEVI I AKTIVNOSTI Programa za mlade Grada Vrgorca	35
MJERA 1. INFORMIRANJE MLADIH.....	36
MJERA 2. MOBILNOST MLADIH	37
MJERA 3. STAMBENO ZBRINJAVANJE	38
MJERA 4. ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO	39
MJERA 5. OBRAZOVANJE	40
MJERA 6. AKTIVNI MLADI I RAD S MLADIMA.....	41
MJERA 7. KULTURA I DRUŠTVENI SADRŽAJI ZA MLADE	42
MJERA 8. SOCIJALNA UKLJUČENOST	43
MJERA 9. ZDRAVLJE I SPORT	44
MJERA 10. MLADI U EUROPSKOM I GLOBALNOM OKRUŽJU	46
PREGLED MJERA, CILJEVA I AKTIVNOSTI PROGRAMA ZA MLADE	47
INFORMIRANJE MLADIH	47
MOBILNOST MLADIH.....	48
STAMBENO ZBRINJAVANJE	49
ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO	50
OBRAZOVANJE.....	51
AKTIVNI MLADI I RAD S MLADIMA	52
KULTURA I DRUŠTVENI SADRŽAJI ZA MLADE	53
SOCIJALNA UKLJUČENOST	54

ZDRAVLJE I SPORT	55
MLADI U EUROPSKOM I GLOBALNOM OKRUŽJU	56
DIONICI PROGRAMA ZA MLADE GRADA VRGORCA	57
SAVJET MLADIH	57
SPORTSKA ZAJEDNICA	58
PODUZETNIČKI CENTAR	59
OŠ VRGORAC	60
SŠ TINA UJEVIĆA	60
POPIS TABLICA	62
POPIS GRAFIČKIH PRIKAZA	62

UVOD

Generacije mladih u Republici Hrvatskoj u suvremenom društvu veliki su zaokret u usporedbi s prijašnjim generacijama mladih, što su ponajprije prouzročili globalizacija, gospodarska kriza te pandemija COVID-19 koja je zahvatila i druga područja društvenog života. Poznata je činjenica da suvremene generacije mladih prolaze više ili manje intenzivan proces socijalizacije te su mladi izloženi utjecajima različitih čimbenika socijalizacije koji oblikuju njihova stajališta i načine ponašanja. U skladu s time, Grad Vrgorac izradio je Program za mlade grada Vrgorca za razdoblje od 2023. – 2025. godine kako bi uključio što veći broj mladih u kulturno-društvene i umjetničke sadržaje i događaje.

Grad Vrgorac je u travnju 2022. godine, točnije od 5. travnja do 22. travnja 2022., proveo istraživanje potreba mladih u kojemu su prikupljeni kvantitativni i kvalitativni podatci. Pri ispitivanju problema i potreba mladih vrgoračkog kraja vezanih za njihovu socijalnu uključenost u većem sudjelovanju u kulturnim i umjetničkim aktivnostima, obuhvaćene su ciljane skupine u dobi od 15 do 30 godina. Upitnikom su ispitivani različiti aspekti života mladih u Vrgorcu, njihovo materijalno stanje, problemi s kojima se susreću, način na koji provode slobodno vrijeme, zadovoljstvo društvenim sadržajima, načini informiranja te planovi za budućnost.

Ciljana skupina bili su mladi u dobi od 15 do 30 godina. Premda definicija mladih u Hrvatskoj isključuje one koji su već napunili 30 godina, u spomenutom su slučaju u izvještavanje uključeni i odgovori osam ispitanika/ispitanica koji su već napunili 30 godina kako bi se dobila i perspektiva osoba koje su u posljednjih dvanaest mjeseci izašle iz skupine mladih. Ispitanici/ispitanice su upitniku pristupili putem računala ili mobilnih uređaja, a ispunjavanje je bilo u potpunosti anonimno. Upitnik je u cijelosti ispunilo 137 ispitanika/ispitanica, a još njih osam odgovorilo je na sva pitanja osim posljednja dva vezana za informiranje te su i njihovi odgovori uvršteni u analizu. Iz analize su isključeni svi ispitanici/ispitanice koji su naznačili da su u trenutku ispunjavanja imali 31 ili više godina te oni koji nisu odgovorili na više pitanja. U konačnici analiza obuhvaća odgovore 145 ispitanika.

Uz to, provedene su i četiri fokusne skupine koje su obuhvaćale ukupno 22 sugovornika/sugovornice. Fokusne skupine provedene su 27. i 28. svibnja 2022. godine. Pritom su izdvojene četiri skupine ispitanika:

- učenici/učenice srednjih škola
- studenti/studentice
- osobe koje su završile srednje strukovno obrazovanje u dobi od 18 do 24 godine
- osobe u dobi od 25 do 30 godina.

Te su skupine izdvojene na osnovi pretpostavke da mladi u svojim različitim životnim fazama te obrazovnim putovima imaju i neke različite potrebe i iskustva.

Program za mlade Grada Vrgorca proizlazi iz Nacionalnog programa za mlade i zasniva se na istraživanju potreba mladih u Vrgorcu provedenom radi prikupljanja podataka za potrebe informirane i kvalitetne izrade Programa za mlade Grada Vrgorca za razdoblje od 2022. do 2025. Istraživanje je proveo dr. sc. Nikola Baketa, stručnjak s Instituta za društvena istraživanja.

Svrha je programa poduprijeti suradnju i uključenost mladih u kulturno-društveni i umjetnički život putem dijaloga i neformalnog učenja kao pokretača održivoga socioekonomskog razvoja te dobrobiti mladih i njihovih organizacija.

STRATEGIJE I STRATEŠKI DOKUMENTI

STRATEGIJA MLADIH EUROPSKE UNIJE 2019. – 2027.

Strategija mladih EU-a 2019. – 2027. krovni je dokument kojim se potiče sudjelovanje mladih u demokratskom životu. Dokumentom se podupire socijalni i civilni angažman mladih te se nastoji osigurati da svi mladi imaju potrebna sredstva za sudjelovanje u životu. Ostvarenje strategije omogućit će mladima da odlučuju o svojoj sudbini, podupiru osobni razvoj i put do samostalnosti, postanu otporni te steknu životne vještine kako bi se nosili sa svijetom koji se mijenja. Nadalje, strategijom se potiče mlade i pružaju im se resursi koji su im potrebni kako bi se aktivno uključili u društveni život, a kao nositelji solidarnosti i pozitivnih promjena koji teže vrijednostima EU-a i europskog identiteta.

Jedanaest glavnih europskih ciljeva za mlade, a koji su doneseni u fazi savjetovanja u kojoj su sudjelovali mladi iz različitih dijelova Europe su:

- Cilj 1. Potaknuti osjećaj pripadnosti mladih europskom projektu i izgraditi most između EU-a i mladih kako bi se vratilo povjerenje i povećalo njihovo sudjelovanje.
- Cilj 2. Osigurati ravnopravnost svih rodova i rodno osvještenije pristupe u svim životnim područjima mladih.
- Cilj 3. Omogućiti i osigurati uključenost svih mladih u društvu.
- Cilj 4. Osigurati da mladi imaju bolji pristup pouzdanim informacijama, podupirati njihovu sposobnost da kritički vrednuju informacije i sudjeluju u participativnom i konstruktivnom dijalogu.
- Cilj 5. Postići bolju mentalnu dobrobit i prekinuti stigmatizaciju problema u vezi s mentalnim zdravljem čime se promiče socijalna uključenost svih mladih.
- Cilj 6. Stvoriti uvjete kojima se mladima omogućuje da ostvare svoj potencijal u ruralnim područjima.
- Cilj 7. Zajamčiti pristupačno tržište rada s mogućnostima koje osiguravaju kvalitetna radna mjesta za sve mlade.
- Cilj 8. Ujediniti i poboljšati različite oblike učenja čime će se mlade pripremiti za izazove života u 21. stoljeću koji se stalno mijenja.
- Cilj 9. Ojačati demokratsko sudjelovanje i samostalnost mladih te osigurati namjenske prostore za mlade u svim društvenim područjima.

- Cilj 10. Ostvariti društvo u kojem su svi mladi aktivni i obrazovani kad je riječ o okolišu te mogu ostvariti promjene u svakidašnjem životu.
- Cilj 11. Svim mladima osigurati jednak pristup organizacijama mladih i europskim programima za mlade, čime se gradi društvo zasnovano na europskim vrijednostima i identitetu.

NACIONALNI PROGRAM ZA MLADE ZA RAZDOBLJE OD 2020. DO 2024. GODINE

Nacionalni program za mlade je dokument u kojem su utvrđeni ciljevi, prioritetna područja i mjere javnih politika za mlade usmjerene na poboljšanje uvjeta i kvalitete života mladih ljudi u društvu punom izazova.

Opći cilj Nacionalnog programa za mlade jest *stvaranje društvenih pretpostavki za razvoj potencijala mladih radi podizanja kvalitete njihova života i njihove optimalne društvene integracije*. Prioriteti koje Republika Hrvatska ističe kao iznimno važne u području mladih ujedno su i specifični ciljevi Nacionalnog programa za mlade: razvijanje rada s mladima u svim, a osobito u ruralnim područjima i promicanje međugeneracijske solidarnost; promicanje društveno odgovornog poslovanja kod mladih ljudi te podizanje razine osviještenosti sektora za mlade informiranjem i jačanjem resursa, a posebice radom s mladima.

PLAN UKUPNOG RAZVOJA GRADA VRGORCA ZA RAZDOBLJE OD 2021. – 2030.

Plan ukupnog razvoja krovni je strateški dokument zasnovan na dugoročnoj razvojnoj viziji, relevantnoj analizi ključnih izazova i razvojnih potencijala s jasno određenim strateškim ciljevima te akcijskim planom za koherentno djelovanje u etapama koje su ciljano usmjerene da bi se postigao željeni učinak.

Opći razvojni ciljevi Plana ukupnog razvoja Grada Vrgorca su:

1. **Upravljanje razvojem Grada** – poticati i stvarati uvjete općeg i ekonomskog napretka; stvoriti temelj za održivi gospodarski razvoj i socijalno blagostanje lokalnom stanovništvu
2. **Razvoj konkurentnog i održivoga gospodarstva** – pametna uporaba resursa primjenom modela modernoga kružnoga gospodarstva uz stvaranje konkurentne prednosti na održiv način
3. **Razvoj osnovnih infrastrukturnih aspekata Grada** – izgradnja i održavanje infrastrukturne gradske mreže radi budućeg razvoja poduzetništva i učinkovitoga gospodarenja okolišem
4. **Unaprjeđenje kvalitete života** – poboljšanje životnog standarda stanovnika Vrgorca uz osiguranje stvarnog izbora i stvaranja poticajnog okružja u kojem se širi znanje i pružaju pravodobne informacije.

Program za mlade Grada Vrgorca usklađen je sa strateškim ciljem 4. Unaprjeđenje kvalitete života, što je jedan od najvažnijih ciljeva Grada Vrgorca. Problemi poput negativnih demografskih trendova i neodgovarajuća infrastruktura za pružanje zdravstvene i socijalne skrbi znatno utječu na kvalitetu života stanovnika na vrgoračkome području.

Neka od prioritetnih područja iz Plana ukupnog razvoja, a koji izravno utječu na položaj i stanje mladih u Vrgorcu su:

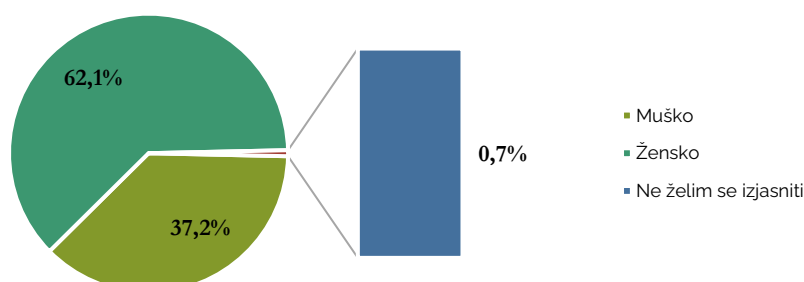
- razvoj društvene infrastrukture
- izgradnja planinarskog doma
- izgradnja rekreativne streljane
- izgradnja zgrade za mlade obitelji – poticajna stanogradnja
- razvoj kulturne infrastrukture
- premještanje gradske knjižnice Vrgorac
- izgradnja i opremanje centra za mlade
- provedba dodatnih obrazovnih aktivnosti osnovnih i srednjih škola u Gradu Vrgorcu i mnogih drugih.

STRUKTURA MLADIH U GRADU VRGORCU – trenutačno stanje i analiza potreba

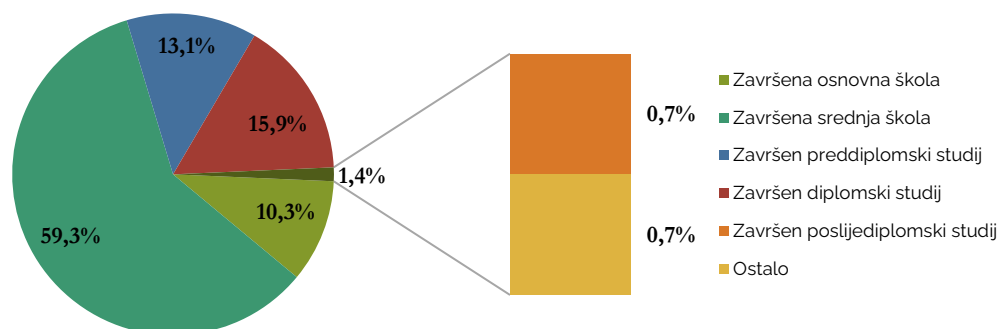
Tijekom izrade Programa za mlade Grada Vrgorca provedeno je anketno istraživanje potreba mladih koje je uključivalo 145 ispitanika/ispitanica koji su ispunili upitnik, a ti su rezultati upotrijebljeni za analizu potreba mladih na vrgoračkome području te za pripremu daljnjih mjera i ciljeva. Među ispitanicima njih 62,07 % bilo je žena, 37,24 % muškaraca i jedna se osoba nije željela izjasniti. Što se tiče najvišega završenog stupnja obrazovanja u trenutku ispunjavanja upitnika utvrđeno je da je najviše ispitanika/ispitanica završilo srednju školu, zatim diplomski studij, dio njih završio je preddiplomski studij, a najmanje njih završilo je osnovnu školu. S obzirom na to da je riječ o ciljanoj skupini mladih, onda je i očekivano da je najveći udio upravo onih koji su završili srednju školu. Potrebno je istaknuti da svi oni koji su naveli da su završili samo osnovnu školu trenutačno pohađaju srednju školu. Među ispitanima jedna je osoba i dalje u osnovnoj školi, a jedna je završila poslijediplomski studij. Samo dvoje ispitanika navelo je da su osobe s invaliditetom.

Iz podataka provedene ankete vidljivo je da najviše mladih nije ni u kakvoj vezi, tj. samci su i to njih 42,7 %, a njih 35,9 % je u vezi. Samo manji dio je u braku i to njih 15,9 %, u izvanbračnoj vezi ili zajednici je 3,4 %, a u životnom partnerstvu 1,4 %. S obzirom na to, ne iznenađuje podatak da velika većina ispitanika/ispitanica, njih 86,2 %, nema djece. Njih 7,6 % ima jedno dijete, a 4,8 % dvoje djece. Po jedan ispitanik / jedna ispitanica naveli su da imaju troje, odnosno četvero djece.

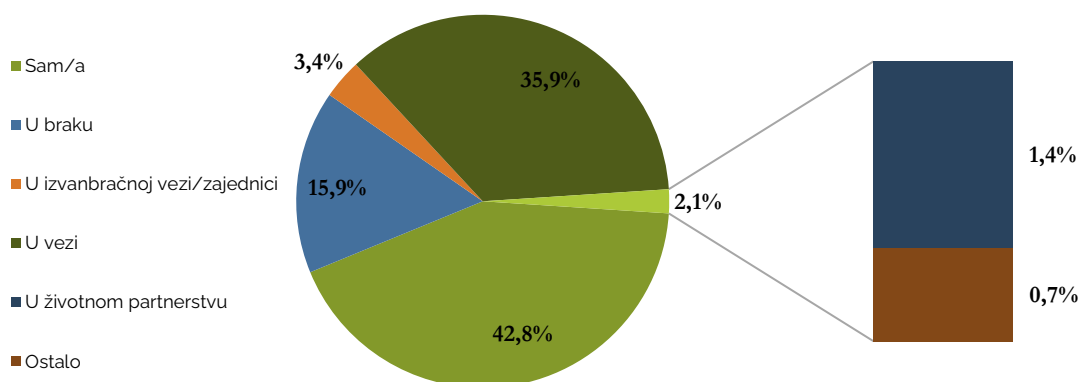
Grafički prikaz 1. Spol ispitanika/ispitanica

Grafički prikaz 2. Najviši završeni stupanj obrazovanja

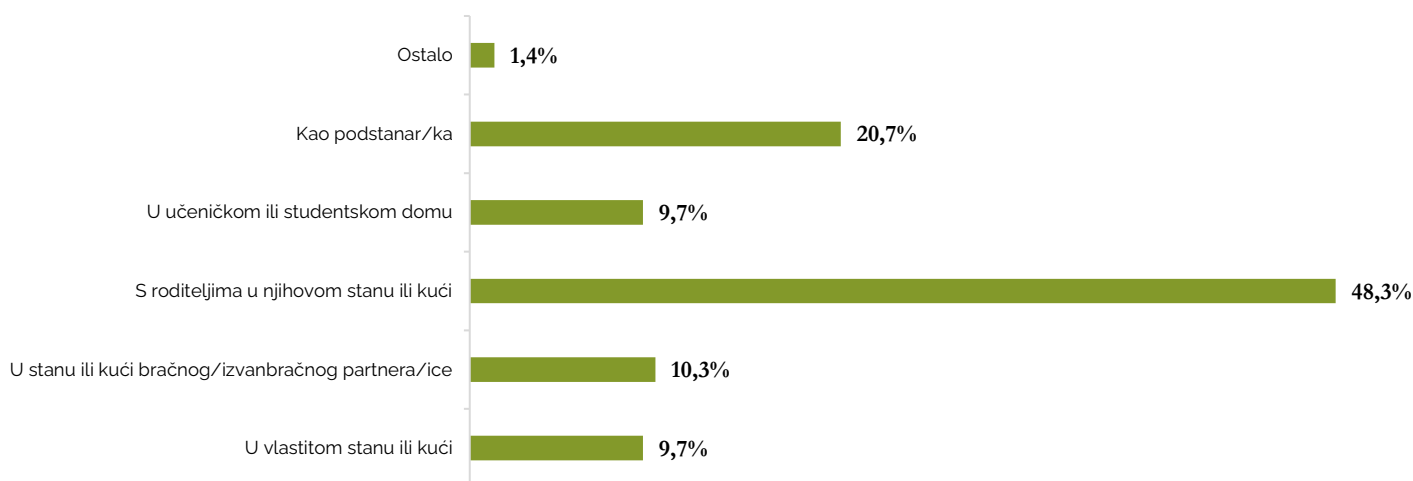
Grafički prikaz 3. Status veze

STAMBENO PITANJE

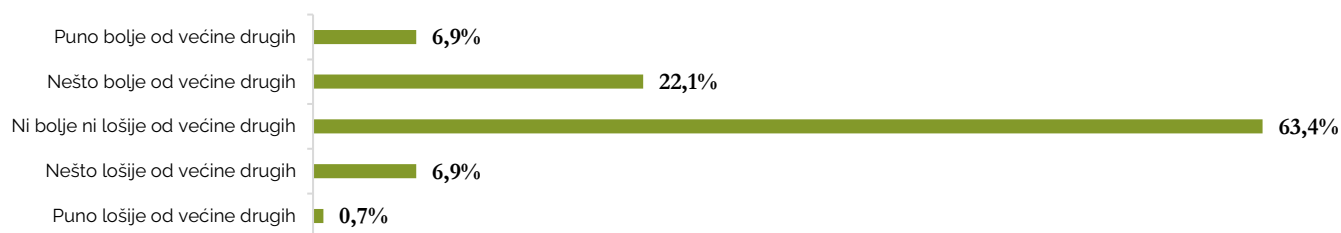
Stambeno pitanje je posljednjih godina iznimno naglašeno i problematizirano te se i u Vrgorcu pokazuje izrazito važnim i bilo je nužno provjeriti kako je to pitanje riješeno među mladima u tome gradu. U skladu s provedenom anketom čak 48,3 % ispitanika/ispitanica živi s roditeljima u njihovim stanu ili kući, a u vlastitom stanu ili kući njih 9,7 % i još 10,3 % u stanu ili kući bračnog te izvanbračnog partnera ili partnerice. Ostatak živi u učeničkom ili studentskom domu ili u podstanarstvu. Očekivano, većina srednjoškolaca/srednjoškolki, pa i osoba sa završenim srednjim strukovnim obrazovanjem u dobi od 18 do 24 godine živi s roditeljima, a većina studenata/studentica živi u podstanarstvu ili učeničkom/studentskom domu. Rezultati za osobe u dobi od 25 do 30 godina upućuju na rašireni problem stanovanja te njih gotovo 40 % i dalje živi s roditeljima u njihovim stanu ili kući, a nešto manje od toga, njih 36,7 %, u vlastitom stanu ili kući, tj. stanu ili kući partnera. Ispitanici/ispitanice upravo pitanje stanovanja navode kao jedan od glavnih problema, a isticali su ga i sudionici/sudionice fokusnih skupina.

Grafički prikaz 4. Stambeni status ispitanika/ispitanica

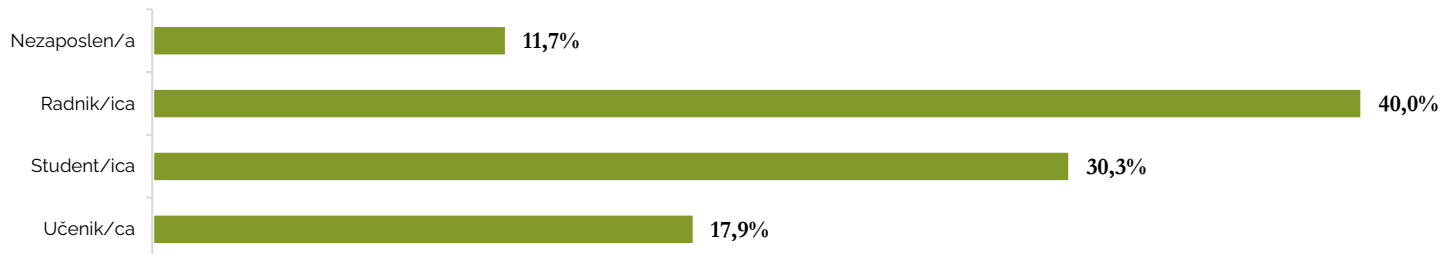
Uz stanovanje, važno je i materijalno stanje te su u tom slučaju ispitanici/ispitanice davali procjenu stanja sebe i svoje obitelji u usporedbi s drugima i njihovim obiteljima u Vrgorcu. Većina njih smatra da ne živi ni bolje ni lošije od većine drugih, dio smatra da živi nešto bolje ili puno bolje od većine drugih, a manji dio procjenjuje da živi nešto lošije ili znatno lošije od većine drugih. To upućuje na prilično ujednačeno stanje u zajednici te samo manji dio ispitanika/ispitanica smatra da živi lošije od većine.

Grafički prikaz 5. Procijenjeno materijalno stanje

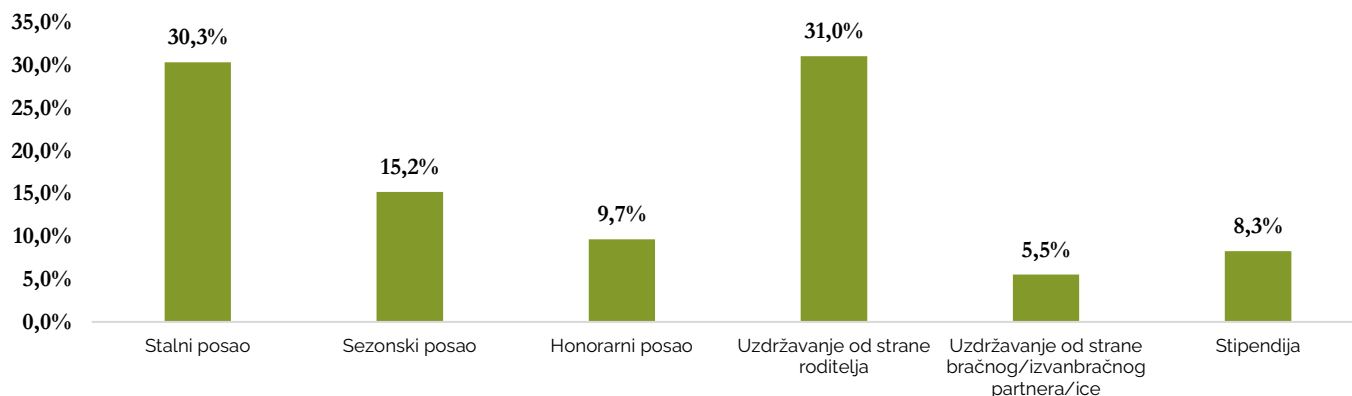

Među ispitanicima/ispitanicama provedene ankete najviše je onih koji su se izjasnili kao radnici/radnice te je njih 40 %, slijede studenti/studentice kojih je 30,3 %, učenika/učenica je 17,9 % i nezaposlenih je 11,7 %. Pri tome, glavni izvor prihoda ispitanika/ispitanica su podjednako stalno zaposlenje i uzdržavanje roditelja. Dio osigurava svoje prihode radeći sezonske i honorarne poslove, a samo manji broj njih uzdržava bračni ili izvanbračni partner ili partnerica. U konačnici, dvanaest sudionika/sudionica kao glavni izvor prihoda ističe stipendiju i tu je u potpunosti riječ o studentima/studenticama, a stalni posao imaju 44 ispitanika/ispitanice te su dvije trećine od toga, očekivano, osobe u dobi od 25 do 30 godina.

Grafički prikaz 6. Trenutačni radni/obrazovni status ispitanika/ispitanica

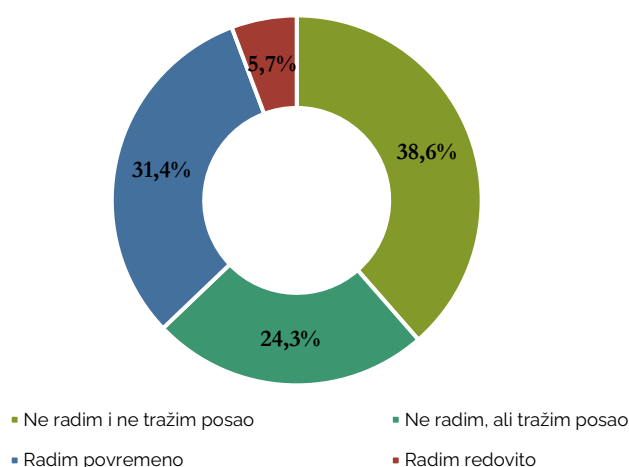
Grafički prikaz 7. Izvor prihoda

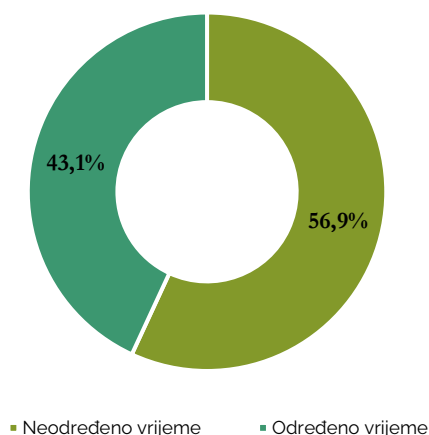
ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO

Od 70 učenika/učenica i studenata/studentica koji su sudjelovali u anketi, njih 5,7 % radi redovito, 31,4 % radi povremeno, a 24,3 % ne radi, ali traži posao. Tek nešto manje od 40 % učenika/učenica i studenata/studentica ne radi i ne traži posao. Dakle, većina učenika/učenica i studenata/studentica uz školovanje radi (redovito ili povremeno) ili traži posao, a manje od polovice pohađa neku vrstu obrazovanje, no usporedno ne rade i ne nastoje pronaći posao.

Grafički prikaz 8. Rad uz studij ili školovanje među zaposlenim ispitanicima/ispitanicama

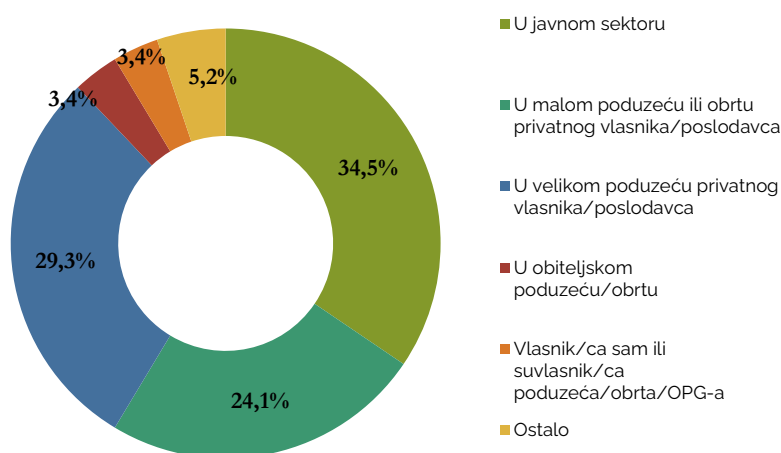

Grafički prikaz 9. Vrsta ugovora o radu među studentima/studenticama i učenicima/učenicama

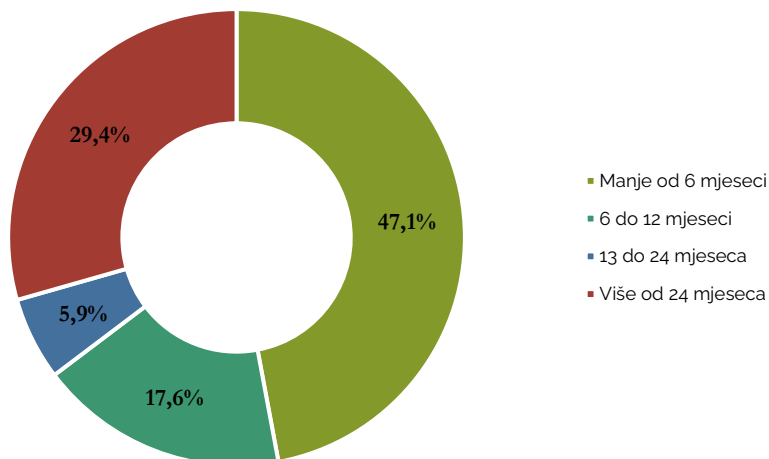

Osobe koje su se izjasnile kao radnici/radnice su nešto više zaposlene na neodređeno vrijeme, ali postotak onih koji rade na određeno vrijeme nije zanemariv. Takva situacija upućuje na prekasnost i neizvjesnost položaja mladih na tržištu rada. Najviše zaposlenih radi kod privatnih poslodavaca, i to njih 29,3 % u velikim poduzećima te 24,1 % u malim poduzećima. U javnom sektoru radi njih 34,5 %, a samo nekolicina radi u obiteljskim poduzećima, obrtima ili OPG-ima ili su njihovi vlasnici. Među nezaposlenima više od trećine nezaposleno je dulje od 13 mjeseci, njih 17,6 % između 6 i 12 mjeseci, a 47,1 % manje od 6 mjeseci. Pri tome, samo njih četvero nije u potrazi za poslom, dok većina traži posao i uglavnom su spremni prihvatiti posao u svojoj struci.

Grafički prikaz 10. Sektor zaposlenja ispitanika/ispitanica

Grafički prikaz 11. Trajanje statusa nezaposlenosti trenutačnih ispitanika/ispitanica

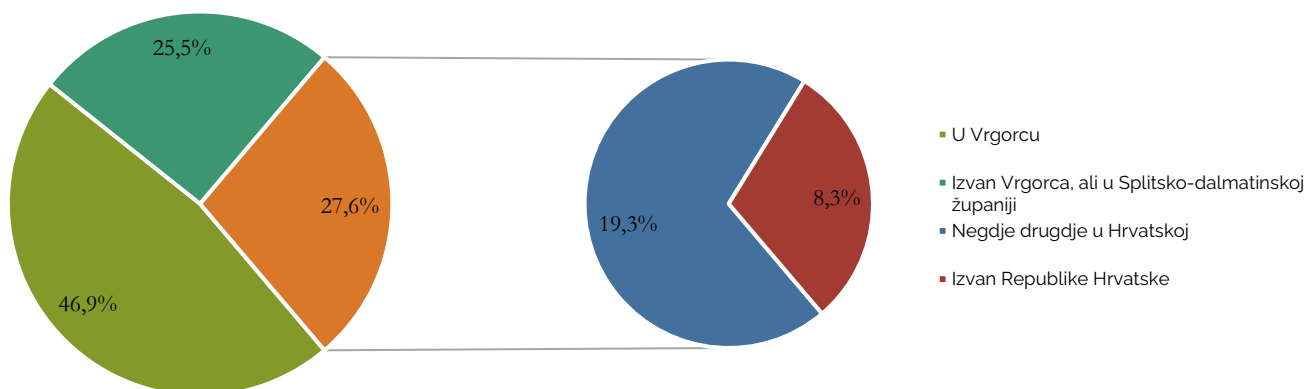

BUDUĆNOST U VRGORCU ILI IZVAN NJEGA?

Pitanje budućnosti mladih u Vrgorcu u sljedećih pet ili deset godina je vrlo važno za daljnji razvoj lokalne sredine, sadržaja koji se nude te mjera kojima se nastoji zadovoljiti potrebe onih koji namjeravaju ostati u Vrgorcu, tj. pridobiti na ostanak one koji razmišljaju o napuštanju grada iz različitih razloga. Zbog toga je bilo važno ispitati gdje se mladi vide u sljedećih pet ili deset godina te koje vrste potpora smatraju važnima za poboljšanje kvalitete života.

Vrlo važan uvid jest da se većina mladih koji su sudjelovali u anketi ne vidi u Vrgorcu u kraćem ili duljem vremenu. Tako u sljedećih pet godina samo 46,9 % mladih planira živjeti u Vrgorcu. Njih 25,5 % planira živjeti u Splitsko-dalmatinskoj županiji, ali izvan Vrgorca te njih nešto manje od 20 % planira živjeti negdje drugdje u Hrvatskoj. Izvan Hrvatske planira živjeti njih 8,9 %. Situacija je slična i kada ih se pitalo o tome gdje se vide za deset godina. U tom slučaju, 44,8 % ih se vidi u Vrgorcu, 24,1 % u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 17,9 % negdje drugdje u Hrvatskoj, a 13,1 % izvan Hrvatske. U oba slučaja suprotan trend pokazuju osobe u dobi od 25 do 30 godina. Tako njih 61,2 % planira živjeti u Vrgorcu u sljedećih pet godina, a 57,1 % vidi se u Vrgorcu u sljedećih deset godina. To je očekivano jer su te osobe uglavnom već u ozbiljnim vezama ili braku te imaju riješeno zaposlenje pa su njihovi planovi za budućnost nešto više vezani za Vrgorac nego što je to slučaj s ostalim ispitanicima. To su potvrdili i u fokusnim skupinama provedene ankete pa je tako jedan sugovornik istaknuo: „Zato što su ti od 25 do 30 oni koji su zaposleni, koji su završili fakultet pa se vratili, oženili pa je to neki razlog zašto ostaju, ali ne vidim da je išta drugo razlog. Al' zato svi ovi mladi, koji su na faksu ili negdje će prije reći da će negdje drugo nego se vratiti u Vrgorac.”

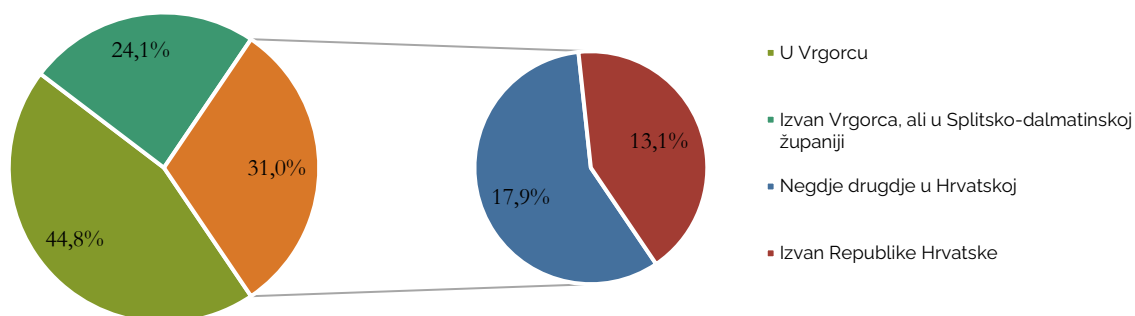
Grafički prikaz 12. Planirano prebivalište u sljedećih pet godina

S druge strane, samo jedna osoba među ispitanim srednjoškolcima vidi se u Vrgorcu za deset godina, što pokazuje da, osim planiranog odlaska na studij, i nakon studija planira živjeti izvan Vrgorca. U fokusnoj skupini sa srednjoškolcima jedna sugovornica je Vrgorac okarakterizirala samo kao usputnu postaju u svojem životu: „Iskreno, većina nas se osjeća kao da nam je ovo samo neka usputna stanica kroz život, u

mojoj glavi je to tako. Nisam se ovdje nikad vidjela. Jedino kad bi se nešto baš promijenilo bi ostala, ali ne vidim sad što bi to bilo.”

Grafički prikaz 13. Viđenje mjesta stanovanja za deset godina

Kada se uzmu u obzir odgovori na oba ta pitanja vidljivo je da 60 % ispitanika/ispitanica u sljedećih pet ili deset godina nema namjeru živjeti ili se ne vidi u Vrgorcu. U skladu s time, ti ispitanici/ispitanice procjenjivali su važnost pojedinih razloga za donošenje odluke o napuštanju Vrgorca. Za ponuđene razloge procjenjivali su važnost na ljestvici od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće ne”, a 5 „u potpunosti da”. Iz Tablice 1 vidljivo je da najveći broj ispitanika, njih oko 70 %, uglavnom i u potpunosti kao najvažnije razloge svoje odluke o napuštanju Vrgorca ističe nedostatak zabavnih sadržaja te nemogućnost pronalaska posla. Zatim slijedi nedostatak mogućnosti za daljnje obrazovanje ili usavršavanje, koje uglavnom i u potpunosti važnim smatra 65,5 % ispitanika/ispitanica. Oko 50 % ispitanika/ispitanica uglavnom i u potpunosti kao važne razloge ističe nedostatak sportskih i kulturnih sadržaja, njih oko 44 % nemogućnost pokretanja vlastitog posla, obrta ili OPG-a te nemogućnost rješavanja stambenog pitanja, a oko 32 % neadekvatnu prometnu povezanost. Kao najmanje važan razlog ispitanici/ispitanice istaknuli su nedostupnost sadržaja i infrastrukture za osobe s invaliditetom. Potrebno je naglasiti da su nemogućnost pronalaska posla i rješavanje stambenog pitanja posebno istaknuli u skupini mladih u dobi od 18 do 24 godine koji su završili srednje strukovno obrazovanje te kod mladih u dobi od 25 do 30 godina. Uz to, studenti/studentice i mladi u dobi od 25 do 30 godina ističu problem neodgovarajuće povezanosti i nedostatka kulturnih sadržaja. U skladu s time, važnost zaposlenja istaknuli su i mladi u fokusnoj skupini koji su završili srednje strukovno obrazovanje te je jedan od sugovornika rekao: „Vidim se ovdje, pošto imam osiguran posao. Da nema posla, vjerojatno ne bih ostao.” Slično su istaknula i dvojica sugovornika u fokusnoj skupini mladih u dobi od 25 do 30 godina: „Poljoprivreda me veže i posa. Tako da i ne pomišljam negdje drugo ići. Tako da mi je dobro što se tiče prihoda, al' kad bi pričali o kvaliteti života to je već druga priča.” te „Radim ovde, zaposlen, i zato se vidim tu. Inače, ne znam. Ali nema tu baš nekog života da se može izaći, trenirati, gledati, to sve moraš ići negdje.” Iz tih je navoda vidljivo da su, uz važnost zaposlenja, sugovornici jasno istaknuli problem dostupnosti sadržaja i kvalitete života. Slično se ponavljalo i u fokusnoj

skupini ispitanih srednjoškolaca te je jedan od sugovornika istaknuo kako je „*Lakše naći posao u većim gradovima pa se ljudi tamo zadrže.*”, a i u fokusnoj skupini ispitanih studenata sugovornici/sugovornice istaknuli/istaknule su kako je teško očekivati da će se većina njih vratiti jer za njih nema posla u Vrgorcu te da su stvorili neke nove poveznice u mjestu studiranja: „*Ono što determinira sve nas, hoćemo li otići, hoćemo li se vratiti, jesu radna mjesta. Za moju struku tu svakako nema posla, za njega koji studira ekonomiju slabo.*” te „*Posa je primarno ono što će ograničiti nekog u povratku. Svi mi koji studiramo tri, pet godina ili duže, to je relativno dug period, stvara ti se novi život u gradu di si otiša. Da l' to na akademskom, poslovnom, privatnom planu, onda to sve utječe i udaljava te od sredine odakle si otiša.*”

Tablica 1. Važnost pojedinih razloga u odluci o napuštanju Vrgorca

U kojoj mjeri su navedeni razlozi važni za tvoju odluku o napuštanju Vrgorca u sljedećih 5 ili 10 godina? Procijeni s pomoću ocjena od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće ne”, a 5 „u potpunosti da”.	1	2	3	4	5
Nemogućnost pronalaska posla	9,2 %	6,9 %	13,8 %	21,8 %	48,3 %
Nemogućnost pokretanja vlastitog posla /obrta, OPG-a, start-upa)	23,0 %	11,5 %	21,8 %	17,2 %	26,4 %
Nemogućnost rješavanja stambenog pitanja	24,1 %	10,3 %	21,8 %	18,4 %	25,3 %
Nedostatak mogućnosti za daljnje obrazovanje ili usavršavanje	10,3 %	6,9 %	17,2 %	8,0 %	57,5 %
Neodgovarajuća prometna povezanost	24,1 %	20,7 %	23,0 %	12,6 %	19,5 %
Nedostupnost sadržaja i/ili infrastrukture za osobe s invaliditetom	50,6 %	10,3 %	19,5 %	4,6 %	14,9 %
Nedostatak sportskih sadržaja	21,8 %	14,9 %	11,5 %	12,6 %	39,1 %
Nedostatak kulturnih sadržaja	18,4 %	10,3 %	17,2 %	14,9 %	39,1 %
Nedostatak zabavnih sadržaja	6,9 %	9,2 %	12,6 %	8,0 %	63,2 %

S druge strane, sugovornici su prepoznali i prednosti Vrgorca. Tako su u fokusnim skupinama istaknuli da Vrgorac nudi manje stresan način života, da nema gužve, da je život jeftiniji te da grad ima dobar položaj i potencijal. No, istaknuli su i kako je sve manje vremena da se nešto poboljša jer sve više ljudi odlazi.

Uz to, ispitanici/ispitanice provedene ankete upitani su i koliko bi na njihovu odluku o ostanku u Vrgorcu utjecale pojedine potpore, mjere i infrastrukturni zahvati. Pojedine opcije mogli su ocijeniti s pomoću ljestvice od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće ne bi utjecalo”, a 5 „znatno bi utjecalo”. Iz Tablice 1 vidljivo je da ispitanici/ispitanice kao opcije koje bi utjecale i znatno utjecale u prvome redu izdvajaju potpore vezane za roditeljstvo (osiguravanje mjesta u dječjem vrtiću, prihvatljiva cijena dječjeg vrtića te financijska pomoć za novorođeno dijete). Odmah uz njih je i financijska pomoć za kupnju građevinskog zemljišta ili stambenog objekta te, s nešto nižim postotkom, financijska pomoć za gradnju stambenog objekta i financijska pomoć za pokretanje vlastitog obrta, OPG-a ili *start-upa*. Zatim slijede mjere vezane za najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi) te takav

najam uz mogućnost otkupa stana koje kao mogućnosti koje bi utjecale i znatno utjecale na odluku o ostanku ističe između 42 % i 4 % ispitanika/ispitanica. Najmanje utjecajnom pokazalo se poboljšanje prometne povezanosti s okolnim mjestima, ali gotovo 40 % ispitanika/ispitanica smatra da bi i to utjecalo ili znatno utjecalo na njihovu odluku o ostanku u Vrgorcu.

Tablica 2. Utjecaj pojedinih potpora i mjera na odluku o ostanku u Vrgorcu

S obzirom na to da se u sljedećih 5 ili 10 godina ne vidiš u Vrgorcu, koliko bi na tvoju odluku o ostanku utjecale navedene potpore i mjere? Procijeni s pomoću ocjena od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće ne bi utjecalo”, a 5 „znatno bi utjecalo”.	1	2	3	4	5
Najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi)	26,4 %	9,2 %	18,4 %	24,1 %	21,8 %
Najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi) uz mogućnost otkupa	27,6 %	9,2 %	20,7 %	20,7 %	21,8 %
Financijska pomoć za gradnju stambenog objekta	13,8 %	10,3 %	18,4 %	14,9 %	42,5 %
Financijska pomoć za kupnju građevinskog zemljišta ili stambenog objekta	16,1 %	10,3 %	11,5 %	23,0 %	39,1 %
Povoljan najam poslovnog prostora	18,4 %	13,8 %	20,7 %	19,5 %	27,6 %
Poboljšanje prometne povezanosti s okolnim mjestima	17,2 %	14,9 %	28,7 %	21,8 %	17,2 %
Financijska pomoć za pokretanje vlastitog obrta, OPG-a ili <i>start-upa</i>	17,2 %	8,0 %	18,4 %	18,4 %	37,9 %
Osiguravanje mjesta u dječjem vrtiću	17,2 %	6,9 %	13,8 %	17,2 %	44,8 %
Prihvatljiva cijena dječjeg vrtića	17,2 %	5,7 %	6,9 %	24,1 %	46,0 %
Financijska pomoć za novorođeno dijete	11,5 %	6,9 %	10,3 %	17,2 %	54,0 %

U Vrgorcu u sljedećih pet ili deset godina zasigurno namjerava ostati 40 % mladih, tj. to su oni koji su i na pitanje o tome gdje planiraju živjeti u sljedećih pet godina i na pitanje gdje se vide u sljedećih deset godina odgovorili da je to Vrgorac. Njima su ponuđeni isti odgovori vezani za potpore, mjere i infrastrukturne zahvate kao i onima koji se ne vide u Vrgorcu. Pri tome, pitanje je bilo usmjereno na važnost tih potpora s obzirom na to da namjeravaju ostati u Vrgorcu, tj. što je važno kako bi se poboljšala njihova kvaliteta života. Ispitanici/ispitanice provedene ankete su u tom slučaju mogli/mogle ocijeniti važnost ponuđenih odgovora na ljestvici od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće mi nije važno”, a 5 „u potpunosti mi je važno”. Iz Tablice 3 vidljivo je da je najviše ispitanika/ispitanica važnima i vrlo važnima smatra potpore povezane s roditeljstvom (osiguravanje mjesta u dječjem vrtiću, prihvatljiva cijena dječjeg vrtića te financijska pomoć za novorođeno dijete), slijede potpore vezane za rješavanje stambenog pitanja i to ponajprije one usmjerene na financijsku pomoć za gradnju stambenog objekta ili kupnju stambenog

objekta ili građevinskog zemljišta. Odmah zatim je poboljšanje prometne povezanosti s okolnim mjestima, zatim financijska pomoć za pokretanje vlastitog obrta, OPG-a ili *start-upa* te povoljan najam poslovnog prostora. Najmanje važnima pokazale su se mjere usmjerene na rješavanje stambenog pitanja poput najma stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi) te isti takav najam uz mogućnost otkupa stana. Međutim, i te vrste mjera važnima ili vrlo važnima smatra između 41 % i 53 % ispitanika/ispitanica koji/koje namjeravaju ostati u Vrgorcu u sljedećih pet ili deset godina.

Tablica 3. Važnost pojedinih potpora i mjera za ostanak u Vrgorcu

S obzirom na to da namjeravaš ostati u Vrgorcu, koliko su ti važne sljedeće vrste potpora i mjera? Procijeni s pomoću ocjena od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće mi nije važno”, a 5 „u potpunosti mi je važno”.	1	2	3	4	5
Najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi)	27,6 %	5,2 %	25,9 %	12,1 %	29,3 %
Najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi) uz mogućnost otkupa	24,1 %	5,2 %	17,2 %	17,2 %	36,2 %
Financijska pomoć za gradnju stambenog objekta	1,7 %	1,7 %	6,9 %	10,3 %	79,3 %
Financijska pomoć za kupnju građevinskog zemljišta ili stambenog objekta	3,4 %	5,2 %	1,7 %	8,6 %	81,0 %
Povoljan najam poslovnog prostora	17,2 %	5,2 %	20,7 %	13,8 %	43,1 %
Poboljšanje prometne povezanosti s okolnim mjestima	1,7 %	3,4 %	8,6 %	12,1 %	74,1 %
Financijska pomoć za pokretanje vlastitog obrta, OPG-a ili <i>start-upa</i>	3,4 %	1,7 %	10,3 %	17,2 %	67,2 %
Osiguravanje mjesta u dječjem vrtiću	3,4 %	0,0 %	6,9 %	1,7 %	87,9 %
Prihvatljiva cijena dječjeg vrtića	1,7 %	0,0 %	5,2 %	3,4 %	89,7 %
Financijska pomoć za novorođeno dijete	1,7 %	0,0 %	1,7 %	3,4 %	93,1 %

PROBLEMI MLADIH U VRGORCU

Usko vezano s pitanjem budućnosti mladih u Vrgorcu vezani su i problemi s kojima se njihovi vršnjaci/vršnjakinje i oni susreću u svakidašnjemu životu u gradu. U skladu s time, ispitanicima/ispitanicama bilo je ponuđeno petnaest mogućih problema s kojima bi se mogli susresti te im je dodatno ostavljena i mogućnost da sami navedu neki specifični problem. Svaki ispitanik/ispitanica mogao/mogla je odabrati više odgovora. Tri od četiri odgovora koja su u najvećem postotku prepoznata kao problemi mladih u Vrgorcu vezana su za egzistencijalna pitanja – nezaposlenost, nizak životni standard te problem stanovanja. Već iz navoda spomenutih u prethodnom dijelu vidljivo je da je pitanje zaposlenja često bilo spominjano u fokusnim skupinama i isticano kao najvažnije. Tako su sugovornici ustvrdili / sugovornice utvrdile: *„Da više ljudi ima posa, više ljudi bi ostajalo.”* Uz to se ističe i pitanje stanovanja: *„Vjerojatno bi pomoglo da se vratimo kad bismo se imali gdje zaposliti i imali riješeno stambeno pitanje.”*; *„Stanovanje je jedan od većih problema. Tko hoće sebi osnovati život, to ovdje, treba sam napraviti kuću ili živjeti kao podstanar, a to je katastrofa.”*

Uz ta tri problema, jedino još nedostatak interesa za društvena zbivanja problemom smatra više od 50 % ispitanika/ispitanica. Pomanjkanje interesa među mladima je posebno naglašeno i u fokusnim skupinama. *„Možda je to za nas mlade u Vrgorcu ta neka tromost koja se razvila iz ovoga da je Vrgorac došao u situaciju u kojoj je. Pa kad je već tako malo je vjerojatno da će ljudi imati neku želju ili motiv da se potakne neka inicijativa. Svi kreću od nekoga gledišta – ako neće nitko, onda neću ni ja.”* *„Postavlja se pitanje koliko mladi imaju uopće interesa. Evo nas je tu četvero, O. K. nije da svi koji nisu došli ne žele doći. Ne mogu iz ovog ili onog razloga.”*; *„Mi smo navikli na monoton život. Mi mislimo da je nama to O. K. i automatski nam se ne da ništa.”*; *„Ja mislim da nije samo problem općenito u Gradu, nego što se i ovako mladi – nemaju neku veliku volju organizirati za neke stvari.”*; *„Svi bi nešto, ali nitko ne bi ništa. Nikome se ne da ništa, uvijek neću ja, neću ja, neću ja. Neka bezvoljnost.”* Nakon tih problema slijedi ovisnost o „lakim” drogama što problemom mladih u Vrgorcu smatra 46,2 % ispitanika/ispitanica, a to su potvrdili/potvrdile i sugovornici/sugovornice u fokusnim skupinama: *„Prevenција korištenja droge i alkohola. Mislim da Vrgorac ima taj problem.”* ili *„Prevenција ovisnosti je u Vrgorcu svakako poželjna.”* Između 30 i 35 % ispitanika/ispitanica kao probleme mladih u Vrgorcu ističe ovisnost o alkoholu, uništavanje javnih dobara i ovisnost o kockanju i kladjenju. Slijede ovisnost o „teškim” drogama, problemi mentalnog zdravlja, vršnjačko nasilje te krađa materijalnih dobara. Najmanji broj ispitanika/ispitanica, njih manje od 10 %, problemima mladih u Vrgorcu smatra nasilje putem interneta, obiteljsko nasilje te seksualno nasilje. Međutim, potrebno je istaknuti kako ti problemi često nisu vidljivi široj populaciji te da su i tako niski postotci svakako indikativni i zaslužuju prikladnu reakciju i djelovanje. Tako skupina mladih u dobi od 25 do 30 praktički uopće ne prepoznaje postojanje vršnjačkog nasilja, dok je taj postotak nešto izraženiji u drugim skupinama.

Iako mladi u Vrgorcu prepoznaju mnoge probleme u svojoj zajednici te neke od njih imaju prigodu ili sami riješiti ili upozoriti mjerodavne kako bi se problem otklonio, manji dio njih odlučio se na to, što je i u skladu

s prethodnim navodima iz fokusnih skupina o njihovom interesu za društvena zbivanja te preuzimanju inicijative. Pri odabiru potencijalnog djelovanja za rješavanje problema ispitanicima/ispitanicama bilo je ponuđeno više odgovora te su mogli/mogle odabrati više njih.

Tablica 4. Problemi mladih u Vrgorcu

Prema tvom mišljenju, s kojim se problemima mladi u Vrgorcu suočavaju?	%
Nezaposlenost	86,9 %
Nedostatak interesa za društvena zbivanja	69,7 %
Nizak životni standard	62,8 %
Problem stanovanja	53,1 %
Ovisnost o „lakim” drogama	46,2 %
Ovisnost o alkoholu	34,5 %
Uništavanje javnih dobara	33,1 %
Ovisnost o kockanju i klađenju	31,7 %
Ovisnost o „teškim” drogama	21,4 %
Problemi mentalnog zdravlja	20,0 %
Vršnjačko nasilje	15,2 %
Krađa materijalnih dobara	11,7 %
Nasilje putem interneta	8,3 %
Obiteljsko nasilje	7,6 %
Seksualno nasilje	3,4 %
Ostalo	2,1 %

Međutim, 130 ispitanika/ispitanica navelo je da nije ni s kim kontaktiralo, a njih deset je samostalno nastojalo riješiti problem. Nadalje, samo osam ispitanika/ispitanica provedene ankete kontaktiralo je s mjerodavnim institucijama poput policije, vatrogasaca, hitne pomoći ili škole, a njih četvero s gradskom upravom. Dvoje ispitanika obratilo se udrugama civilnog društva, a nijedan ispitanik/ispitanica nije smatrao/smatrala potrebnim obratiti se lokalnim medijima kako bi se taj problem aktualizirao u lokalnoj zajednici te moguće riješio.

SLOBODNO VRIJEME I AKTIVNOSTI

Sudjelovanje u različitim udruženjima te aktivnosti slobodnog vremena su iznimno važan dio života mladih ljudi, socijalizacije i razvoja. U skladu s time, nastojalo se ispitati jesu li mladi u Vrgorcu aktivni u različitim udruženjima i aktivnostima kako bi se dobila slika gdje provode slobodno vrijeme te koliko je njih uopće aktivno u svojoj lokalnoj zajednici. Od svih ispitanih njih 64,3 % aktivno je u makar jednom udruženju, tj. njih više od trećine nije aktivno ni u jednoj vrsti udruženja. U samo tri vrste udruženja je više od 10 % aktivnih mladih. Najviše aktivnih je u sportskim klubovima, zatim u vjerskoj zajednici i inicijativama mladih. Između 8 % i 9 % je aktivnih u studentskim zborovima i kulturno-umjetničkom društvu, zatim slijede političke stranke i udruge civilnog društva. Samo manji dio ispitanih aktivan je u gradskoj glazbi, dobrovoljnome vatrogasnom društvu i ostalim aktivnostima među kojima su naveli planinarenje, Crveni križ i udrugu psihologa.

Tablica 5. Aktivnost mladih u različitim oblicima udruženja

Jesi li u svoje slobodno vrijeme aktivan/aktivna u nekom od navedenih oblika udruživanja?	%
Sportski klub	17,9%
Vjerska zajednica	14,5%
(Ne)formalna inicijativa mladih	12,4 %
Studentski zbor	9,0 %
Kulturno-umjetničko društvo	8,3 %
Politička stranka	6,2 %
Udruga civilnog društva	4,1 %
Ostalo	3,4 %
Dobrovoljno vatrogasno društvo	2,8 %
Gradska glazba	2,8 %

Uz provođenje slobodnog vremena u udruženjima, ispitana je i učestalost bavljenja pojedinim aktivnostima koje nisu nužno vezane za udruženja (Tablica 6). Pri tome, ispitanici/ ispitanice procjenjivali/procjenjivale su učestalost bavljenja aktivnostima na ljestvici od 1 do 5, pri čemu 1 znači „nikada”, a 5 „često”. Iz tablice je vidljivo da najveći broj ispitanika/ispitanica vrlo često i često provodi slobodno vrijeme družeći se s prijateljima/prijateljicama te obitelji, obavljajući kućanske i obiteljske poslove te slušajući glazbu. Više od 50 % ispitanika/ispitanica vrlo često i često provodi vrijeme u još trima aktivnostima – odlaskom u kafiće, pretražujući sadržaje na mrežnim stranicama te gledajući filmove i serije. Najmanje je zastupljeno pet aktivnosti te njih gotovo nikad ili nikad ne prakticira između 62 % i 82 % ispitanika, a to su: bavljenje društveno korisnim radom (volontiranje, sudjelovanje u radu udruga, sudjelovanje u humanitarnim aktivnostima), posjećivanje kulturnih događaja, igranje videoigara, bavljenje kreativnim radom (slikanje, sviranje, gluma) te posjećivanje Gradske knjižnice.

Tablica 6. Učestalost bavljenja pojedinim aktivnostima u slobodno vrijeme

Koliko često se u slobodnom vremenu baviš sljedećim aktivnostima? Procijeni s pomoću ljestvice od 1 do 5, pri čemu 1 znači „nikada”, a 5 „često”.	1	2	3	4	5
Družim se s prijateljima/prijateljicama	0,0 %	2,1 %	15,2 %	18,6 %	64,1 %
Obavljam kućne i obiteljske poslove	0,0 %	4,8 %	7,6 %	24,8 %	62,8 %
Družim se s obitelji	0,0 %	1,4 %	12,4 %	26,9 %	59,3 %
Slušam glazbu	2,1 %	2,1 %	13,1 %	29,7 %	53,1 %
Idem u kafiće	2,1 %	9,7 %	15,9 %	24,1 %	48,3 %
Pretražujem mrežne stranice	2,1 %	7,6 %	20,7 %	30,3 %	39,3 %
Gledam filmove i serije	4,1 %	12,4 %	23,4 %	24,1 %	35,9 %
Idem u noćne klubove	29,0 %	12,4 %	20,7 %	11,7 %	26,2 %
Bavim se sportskim aktivnostima	18,6 %	17,2 %	26,9 %	17,2 %	20,0 %
Čitam knjige	22,8 %	18,6 %	22,8 %	18,6 %	17,2 %
Bavim se vjerskim aktivnostima (odlazim na misu, propovijedi, druženja)	27,6 %	23,4 %	19,3 %	13,1 %	16,6 %
Posjećujem sportske događaje	25,5%	18,6%	24,8%	15,2%	15,9%
Idem na koncerte	21,4%	17,9%	29,7%	15,9%	15,2%
Idem na izlete	15,9%	18,6%	29,0%	21,4%	15,2%
Putujem	18,6%	16,6%	33,8%	17,2%	13,8%
Bavim se društveno korisnim radom (volontiram, sudjelujem u radu udruga, sudjelujem u humanitarnim aktivnostima)	40,0%	22,1%	19,3%	9,0%	9,7%
Posjećujem kulturne događaje (izložbe, predstave)	35,2%	22,1%	24,1%	10,3%	8,3%
Igram videoigre (na računalu, mobitelu, konzoli)	46,9%	20,7%	18,6%	6,2%	7,6%
Bavim se kreativnim radom (slikam, sviram, glumim)	57,2%	17,2%	12,4%	6,9%	6,2%
Posjećujem Gradsku knjižnicu	66,2%	15,9%	10,3%	2,8%	4,8%

U sklopu fokusnih skupina sugovornici su provođenje slobodnog vremena uglavnom opisivali kao monotono i usmjereno na kafiće. „*Nama se dan sastoji od otić' na posa', poslije posla u kafić i kući leć'. To je cili dan mladog čovika u Vrgorcu.*” „*Ja ne znam je l' bi se mogli i naviknuti na nešto drugo sad. Svaki dan*

je isti.” „Skupit će se nas 3 – 4 iz generacije iz srednje škole i šta da napravimo u Vrgorcu, osim da popijemo kavu i to je to.” „Svaki put kad imamo slobodno vrijeme, kad se nađemo skupa i nemamo šta za radit', onda idemo u kafić.”

Iz dobivenih rezultata vidljivo je da je većina mladih uglavnom i u potpunosti nezadovoljna većinom sadržaja i aktivnosti u gradu Vrgorcu. Naime, od osam ponuđenih sadržaja i aktivnosti, samo trima većina njih nije uglavnom i u potpunosti nezadovoljna, a to su vjerski sadržaji, sportski sadržaji (utakmice, natjecanja) te sportske aktivnosti (rekreacija, treninzi). Pri tome, sportske aktivnosti su na samom rubu te je njima uglavnom i u potpunosti nezadovoljno nešto manje od 48 % ispitanika/ispitanica. Nijednim ponuđenim sadržajem ili aktivnošću nije uglavnom i u potpunosti zadovoljno više od 50 % ispitanika/ispitanica. Izrazito nezadovoljstvo vidljivo je u slučaju kulturnih aktivnosti za građane (radionice, tečajevi), zabavnih sadržaja (koncerti, manifestacije) te zabavnih aktivnosti (izlasci, grupne aktivnosti) s kojima je uglavnom nezadovoljno i nezadovoljno između 64 % i 69 % ispitanika/ispitanica.

Tablica 7. Zadovoljstvo sadržajima i aktivnostima u Vrgorcu

Koliko si zadovoljan/zadovoljna pojedinim sadržajima/aktivnostima u Vrgorcu? Procijeni s pomoću ljestvice od 1 do 5, pri čemu 1 znači „u potpunosti nezadovoljan/nezadovoljna”, a 5 „u potpunosti zadovoljan/zadovoljna”.	1	2	3	4	5
Sportski sadržaji (utakmice, natjecanja)	18,6 %	18,6 %	29,7 %	20,7 %	12,4 %
Sportske aktivnosti (rekreacija, treninzi)	26,9 %	20,7 %	29,7 %	13,8 %	9,0 %
Kulturni sadržaji (izložbe, predstave)	27,6 %	31,7 %	28,3 %	6,9 %	5,5 %
Kulturne aktivnosti za građane (radionice, tečajevi)	41,4 %	26,9 %	21,4 %	4,8 %	5,5 %
Zabavni sadržaji (koncerti, manifestacije)	42,1 %	22,8 %	20,7 %	11,0 %	3,4 %
Zabavne aktivnosti (izlasci, grupne aktivnosti)	45,5 %	23,4 %	20,0 %	5,5 %	5,5 %
Vjerski sadržaji	12,4 %	16,6 %	29,7 %	26,9 %	14,5 %
Edukativni sadržaji (formalni i neformalni oblici obrazovanja)	30,3 %	26,9 %	25,5 %	11,0 %	6,2 %

Postojanje nezadovoljstva trenutačnim sadržajima bilo je vidljivo i u fokusnim skupinama. Tako su sugovornici/sugovornice često isticali/isticale izostanak zabavnih i sportskih sadržaja. Sugovornik iz fokusne skupine koja je obuhvaćala srednjoškolce ističe: „U ovom gradu stvarno nema ništa za raditi. Pogotovo ljeti, kad svi ljudi idu ljetovati na obalu, ovdje se apsolutno ništa ne događa. Očekujemo neku promjenu, ako bi nas htjeli zadržati.” Slično su razmišljali i studenti/studentice: „Dok sam ja bio u srednjoj još je i bilo O. K, tada su u Vrgorcu radila 2 – 3 noćna kluba, i di je stvarno bilo mladih ljudi. Ali onda, 2015. desilo se nešto, ne znam što, Vrgorac je doslovno, priko jednoga lita, doslovno je grad umra.” te „Koliko god

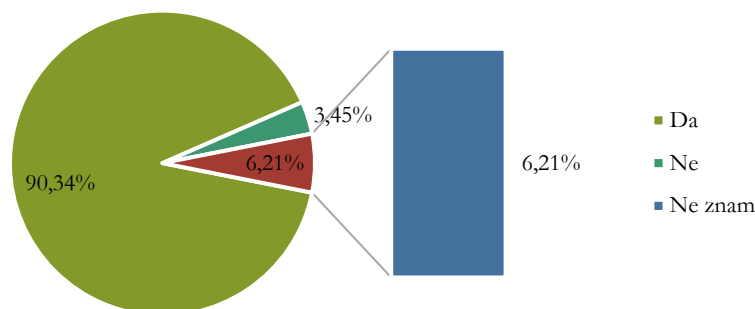
je loše priko akademske godine još je ne znam koliko puta u sezoni od 6. do 10. mjeseca.” Slično je bilo i u grupi s mladima u dobi od 25 do 30 godina: „Loša je situacija općenito, što se tiče izlazaka, noćnoga života i korona je ostavila posljedica, ali i prije je bilo tako.” te „Al' ne samo što se tiče izlazaka, nego i rekreacija, nemaš di trčati, trenirati.” Tako su se izjasnili i mladi u dobi od 17 do 24 godine koji su završili strukovnu školu: „Prije 3 – 4 godine su postavljene sprave za vježbanje kod škole, sad nema nijedne. U cilom gradu nemaš di izađ' na zrak trenirat', trčat', bilo šta.” te „Samo, prilično je dosadno. Život je malo tmuran. Svaki dan je isti. Nema nekakvoga društvenog života. Stalno su tu isti ljudi. Moramo izlaziti u Ljubuški.”

U skladu s tim u fokusnim su skupinama ponudili više prijedloga za koje smatraju da bi pridonijeli rješavanju ponude sadržaja za mlade, ali i za širu populaciju:

- *Trebalo bi više jednodnevnih izleta ili odlazaka u kazalište.*
- *Da imamo neke treninge, prije je bila i zumba i košarka, sad ima samo nogomet. Kad bi se to moglo provodit' sigurno bi bilo ljudi.*
- *Treba radit' na nečemu što će biti tu cilo vrime pa će se ljudi odlučit' da odu. Šetnice, biciklističke staze, rekreacijski put.*
- *Umjesto kina u dvorani, staviti kino na otvorenom. Tu bi ljudi sigurno došli.*
- *Malonogometni turnir, mislim da bi se tu skupilo ljudi. Ne sjećam se kad je bio turnir.*
- *Zašto se ne bi organizirao kros? Inače bude uvijek samo za osnovnu školu, ali da bude za sve.*
- *Imaju u Vrgorcu pub kvizovi, ali to se sve živo dešava u kafiću. Ajmo to izvest iz kafića i dovest', npr., u park da se ljudi skupe odigrat' kviz, nešto, bilo šta.*
- *Neki zabavni, odgojni, sportski sadržaj, al' da se to fokusira na neke najmlađe uzraste, za dicu. To bi možda bio neki alat za privući ili dat' neki razlog ostanku mladim obiteljima.*

Da je nedostatak i nezadovoljstvo ponudom sadržaja i aktivnosti važno pitanje za mlade u Vrgorcu pokazuje se i u njihovoj procjeni potrebe o postojanju višenamjenskog centra za mlade, aktivnostima koje bi takav centar trebao nuditi te njihovu načinu uključivanja u aktivnosti i rad centra. Naime, 90,34 % ispitanika/ispitanica smatra da je Vrgorcu potreban takav centar, samo 3,4 % da nije, a ostatak ne zna. Nadalje, ispitanici/ispitanice procjenjivali/procjenjivale su i u kojoj bi mjeri takav centar trebao nuditi pojedine aktivnosti te su to činili na ljestvici od četiri stupnja – nimalo, malo, donekle i puno, a mogli su navesti i da ne znaju, tj. ne mogu procijeniti. Iz Tablice 8 vidljivo je da više od 66 % ispitanika/ispitanica smatra da bi u ponudi centra znatno trebale biti zastupljene društvene igre i usluge informiranja u području obrazovanja i zapošljavanja. Nadalje, više od 50 % smatra da bi znatno trebale biti zastupljene aktivnosti vezane za djelovanje različitih savjetovališta za mlade te video i filmske radionice. Zatim slijede tribine o aktualnim temama društva i mladih, računalne radionice, tehničke radionice i u konačnici umjetničke radionice.

Grafički prikaz 14. Potreba za višenamjenskim centrom za mlade u Vrgorcu

Pitanje potencijalnog centra za mlade i pojedinih aktivnosti je i u fokusnim skupinama iznjedrilo različite ideje. Tako su sugovornici/sugovornice istaknuli/istaknule:

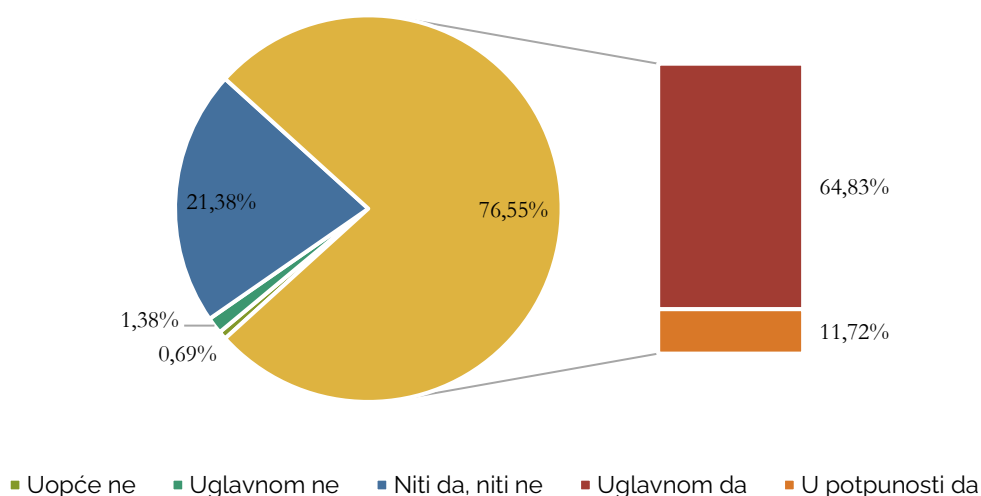
- *Mjesto gdje bi mladi mogli učiti, pomagati jedni drugima u vezi školovanja.*
- *Savjetovališta o tome šta da mladi upišu nakon srednje. Da imaju neki ljudi da ih informiraju, sigurno bi se lakše opredijelili.*
- *Trebala bi neka organizacija koja se brine za mentalno zdravlje mladih. Dosta mladih ne priča o svojim problemima zato što ne znaju kome da pričaju i ne znaju šta im se dešava.*
- *Seksualnost – to je tabu tema, treba informirati ljude.*
- *Ima dosta zainteresiranih za društvene igre, ovih mlađih od 16 do 18, tako da mislim da taj centar ne bi bio loš. Normalno, danas su dica više za PlayStation, kompjuter, da i toga bude.*
- *Bilijar, stol za stolni tenis, pikado, karte. Neki kvizovi.*
- *Da budu različite edukacije, radionice, ne znam, samopoštovanja, nošenja sa stresnim situacijama, problemi u školi, strategije učenja, profesionalne orijentacije.*
- *Financijska pismenost je prvo što bi trebalo.*
- *To za životopis bi trebalo. Uglavnom, svi daju nekome da im to piše. Mi smo to imali na Hrvatskom jeziku samo jedan sat.*
- *Tečaj za pisanje natječaja za fondove EU-a, tečajevi njemačkoga, francuskoga, talijanskoga. Možda bi centar za mlade bio dobro mjesto za to.*

Tablica 8. Aktivnosti centra za mlade

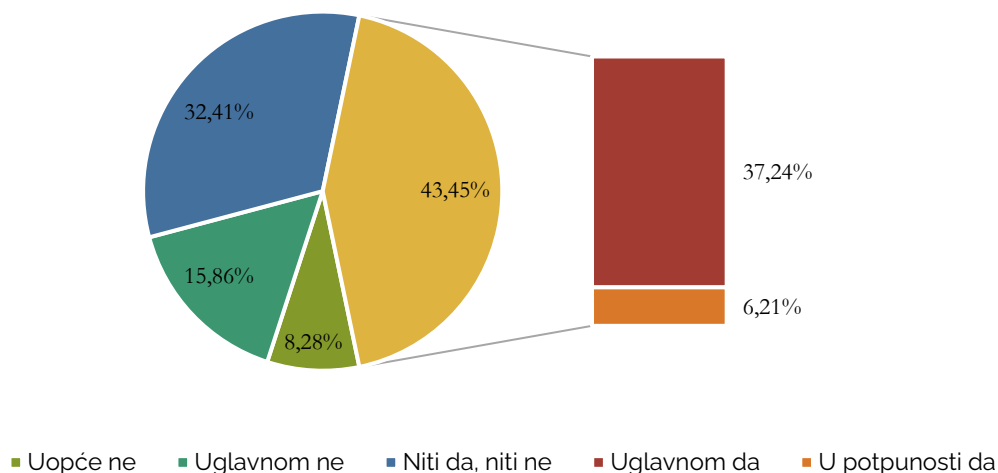
Kad bi postojao takav centar, u kojoj bi mjeri trebao nuditi sljedeće aktivnosti?	Nimalo	Malo	Donekle	Puno
Književne večeri	6,2 %	15,9 %	51,0 %	22,1 %
Društvene igre	0,7 %	2,8 %	27,6 %	66,9 %
Video i filmske radionice	0,7 %	8,3 %	37,2 %	51,0 %
Tehničke radionice	2,8 %	9,7 %	46,2 %	37,9 %
Računalne/internetske radionice	2,8 %	18,6 %	35,2 %	39,3 %
Umjetničke radionice	4,1 %	20,7 %	41,4 %	31,7 %
Tribine o aktualnim temama društva i mladih	3,4 %	12,4 %	34,5 %	42,8 %
Različita savjetovališta za mlade	2,8 %	8,3 %	26,9 %	55,9 %
Usluge informiranja u području obrazovanja i zapošljavanja	0,7 %	6,9 %	22,8 %	66,2 %

U vezi s uključivanjem u te aktivnosti unutar centra za mlade velika većina ispitanika/ispitanica, njih 76,5 %, navodi da bi uglavnom i u potpunosti bili/bile spremni/spremlne sudjelovati u tim aktivnostima. S druge strane, nešto manji udio je onih koji su spremni organizirati te aktivnosti kako bi se one održavale i nudile drugim mladima te je 43,4 % ispitanih to uglavnom i u potpunosti spremno raditi. Međutim, i taj postotak je prilično visok te može biti dobar temelj ako bi se grad odlučio pokrenuti takav sveobuhvatan projekt kako bi se zadovoljile potrebe mladih.

Grafički prikaz 15. Spremnost na sudjelovanje u aktivnostima centra za mlade

Grafički prikaz 16. Spremnost na organiziranje aktivnosti centra za mlade

Velik dio sugovornika/sugovornica svih fokusnih skupina istaknuo je spremnost da se odazove na neke aktivnosti koje bi se potencijalno organizirale. Pogotovo ako se to tiče dijeljenja svojih iskustava vezanih za studiranje ili profesionalno usmjerenje. Tako je jedan student u fokusnoj skupini istaknuo: „*Sigurno bi bilo dosta ljudi koji studiraju, a i onih koji rade, koji bi bili voljni pomoći mladi ljudima. Na kraju krajeva pomoći i Vrgorcu.*”

Međutim, dio je bio i sumnjičav. Sumnjičavost ponajprije proizlazi iz prije iskazanog stajališta o nedostatku interesa za društvena zbivanja među mladima u Vrgorcu. U skladu s tim ističu: „*Iskreno, sve ovo što smo do sad naveli, ja mislim da od toga nema ništa. Te sve organizacije, savjetovališta koja bi mladima pomogla, mislim da to nitko ne bi išao na njih. Isto tako, ta predavanja o drogama i što nije dobro za mlade. Svi govore da to treba uvesti, ali kad se uvede onda to nitko ne posjećuje.*”; „*Ne bi tu bio ništa problem, ako bi tu bilo zanimanja. Ali mislim da tu ne bi bilo zanimacije. Nekome bi to bilo glupo slušati.*”; „*Pitanje je koliko ima smisla, ako će zainteresiranost biti niska ili nikakva, što vjerujem da bi bila.*”

No, sugovornici/sugovornice se uglavnom slažu u tome da je potrebno usmjeriti se na nove generacije te njih pokušati zainteresirati za aktivniji društveni život, ponuditi im nove mogućnosti i pokušati ih zadržati u Vrgorcu. U vezi s tim su sugovornici/sugovornice iz fokusne skupine, u kojoj su bili studente/studentice, bili/bile prilično jasni/jasne i naveli/navele da je Gradu važnije usmjeriti se na one koji ostaju živjeti u Vrgorcu, a ne trošiti resurse na pokušaje da se vrate ljudi koji su već odlučili otići.

- *Ja mislim da se ne treba fokusirati na nas što smo već otišli, nego, npr., na moju braću, njenu braću, mlade koji će još godinama biti u Vrgorcu. Na njih se treba fokusirati, na nešto što bi oni mogli raditi, a da im ne treba mogućnost auta i da ih netko vozi.*

- *Mislim da bi bilo pametnije da se Grad usmjeri na srednju školu, nego na nas studente. Kažem, netko će možda ostati, a mi što smo otišli teško da ćemo se vratiti.*
- *Tribalo bi više aktivnosti usmjeravati prema mlađima, da se bar kod njih se pobudi to malo, da oni imaju smjernice kako mogu, pokušat' s njima.*
- *Kad bi se krenulo s mlađima, onda bi se i ovi neki stariji uključili.*

INFORMIRANJE

Posljednji dio koji je ispitivan vezan je za informiranje o temama vezanima za mlade te o mogućnostima i sadržajima koji se nude mladima u Vrgorcu. Na ta je pitanja, kako je uvodno i navedeno, odgovorilo nekoliko ispitanika/ispitanica manje te je ukupno bilo 137 ispitanika, tj. osmero ispitanika/ispitanica prekinulo je ispunjavanje upitnika kad je trebalo odgovoriti na taj posljednji dio. Ispitanicima/ispitanicima ponuđeno je više oblika informiranja o ponuđenim temama te su navodili/navodile kojima se koriste. Ponajprije se informiraju osobnim kanalima (u razgovoru s obitelji i prijateljima), zatim putem stranica gradskih ustanova na društvenim mrežama te stranice lokalnih novina i portala na društvenim mrežama. Nakon toga slijede mrežne stranice gradskih ustanova te stranice lokalnih udruga na društvenim mrežama. Nešto manje od 15 % ispitanika/ispitanica informacije dobiva putem informativnih materijala (plakata, letaka ili brošura) i mrežnih stranica lokalnih udruga, a njih 9,4 % slušanjem lokalnog radija. Samo se jedna osoba o tim temama fizički informira u gradskim ustanovama.

Tablica 9. Načini informiranja o temama vezanima za mlade, mogućnostima i sadržajima koji se nude mladima u Vrgorcu

Na koji se način informiraš o temama vezanima za mlade te o mogućnostima i sadržajima koji se nude mladima u Vrgorcu?	%
Osobnim kanalima (obitelj, prijatelji)	58,4 %
Putem stranica gradskih ustanova na društvenim mrežama	45,3 %
Pratim lokalnih novina i portala na društvenim mrežama	45,3 %
Putem mrežnih stranica gradskih ustanova	38,7 %
Putem stranica lokalnih udruga na društvenim mrežama	31,4 %
Informativnim materijalima (plakati, letci, brošure)	13,9 %
Putem mrežnih stranica lokalnih udruga	13,1 %
Slušanjem lokalnog radija	9,5 %
Ostalo	1,5 %
U gradskim ustanovama	0,7 %

Uz to, ispitanici/ispitanice upitani/upitane su o najboljem načinu za informiranje mladih te im je ponuđeno više odgovora, a oni su mogli odabrati najviše pet. Najveći broj njih smatra da su za to najbolje društvene mreže poput Facebooka i Instagrama, a njih između 40 % i 45 % da bi to trebale biti stranice gradskih ustanova te lokalnih novina i portala na društvenim mrežama. Oko 30 % najboljim načinom informiranja smatra stranice lokalnih udruga na lokalnim mrežama, mrežne stranice gradskih ustanova, osobne kanale (prijatelje i obitelj) te informativne materijale (plakate, letke i brošure). Najmanje ispitanika/ispitanica smatra da bi mlade trebalo informirati u gradskim ustanovama te putem lokalnog radija.

Tablica 10. Preporučeni načini informiranja mladih

Prema tvom mišljenju, na koje je načine najbolje informirati mlade?	%
Putem Facebooka	72,3 %
Putem Instagrama	68,6 %
Putem stranica gradskih ustanova na društvenim mrežama	44,5 %
Putem lokalnih novina i portala na društvenim mrežama	40,9 %
Putem stranica lokalnih udruga na društvenim mrežama	32,8 %
Putem mrežnih stranica gradskih ustanova	31,4 %
Osobnim kanalima (obitelj, prijatelji)	31,4 %
Informativnim materijalima (plakati, letci, brošure)	29,9 %
Putem TikToka	21,9 %
Putem mrežnih stranica lokalnih udruga	13,9 %
Putem lokalnog radija	8,0 %
Informiranjem u gradskim ustanovama	5,1 %
Ostalo	0,7 %

ZAKLJUČAK

Istraživanje potreba mladih u Vrgorcu kako bi se prikupili podatci za potrebe informirane i kvalitetne izrade Programa za mlade grada Vrgorca u konačnici je obuhvatilo 145 mladih ispitanika/ispitanica koji su ispunili upitnik te još njih 22 koji su sudjelovali u četirima fokusnim skupinama.

Posebno zabrinjavajućem pokazalo se viđenje budućnosti u sljedećih pet ili deset godina – većina ih se ne vidi u Vrgorcu, a suprotno tom trendu ističu se osobe u dobi od 25 do 30 godina. U sklopu te skupine njih 61,2 % planira živjeti u Vrgorcu u sljedećih pet godina, a 57,1 % vidi se u Vrgorcu u sljedećih deset godina. Glavni je razlog tomu što ili imaju posao ili su u ozbiljnim vezama ili brakovima. Studenti/studentice te srednjoškolci/srednjoškolke koji planiraju studirati su najkritičnija skupina kad je riječ o povratku Vrgorac ili ostanku u njemu – i sami ističu da ne znaju postoji li išta što bi ih moglo nagnati na tu odluku.

Kao glavni izazovi ističu se zaposlenost i stanovanje te općenito kvaliteta života vezana za dostupnost različitih sadržaja, a posebice zabavnih i sportskih. Do izražaja posebno dolazi pitanje prekasnog zaposlenja. Tako je više od 40 % ispitanika/ispitanica zaposleno na određeno, a većina učenika/učenica i studenata/studentica ima potrebu raditi uz studij ili traži posao. Da je stanovanje jedno od kritičnih pitanja pokazuje i to što čak 40 % ispitanika/ispitanica iz skupine u dobi od 25 do 30 godina živi i dalje s roditeljima.

Osim rješavanja pitanja zaposlenja, što je više puta istaknuto u fokusnim skupinama, kao glavne mjere koje bi pridonijele ostanku i povratku mladih te koje bi pridonijele podizanju kvalitete života mladih u Vrgorcu ističu se potpore vezane za roditeljstvo – osiguravanje mjesta u dječjem vrtiću, prihvatljiva cijena dječjeg vrtića te financijska pomoć za novorođeno dijete. Zatim, u skladu s istaknutim glavnim problemima slijede i mjere vezane za rješavanje stambenog pitanja.

Problem ovisnosti o različitim drogama bio je uvršten u gotovo sve fokusne skupine te ga je oko polovica ispitanika/ispitanica prepoznala u anketnom istraživanju. U vezi s tim istaknuto je održavanje i radionica i predavanja o prevenciji ovisnosti, koje mladi smatraju jednim od načina rješavanja tog problema.

Kao jedan od glavnih izazova prepoznat je i nedostatak interesa mladih za društvena zbivanja te su na pasivnost mladih u Vrgorcu izrazito upućivali i sugovornici/sugovornice u fokusnim skupinama. To je vidljivo i u aktivnostima mladih te u izostanku njihova angažmanu pri upućivanju na probleme u zajednici. Tromost, nemotiviranost, apatija, nedostatak inicijative su velik izazov s kojim se susreću mladi te je nužno pronaći načine aktivacije i osjećaja uključenosti u zajednicu te mogućnosti doprinosa. Potencijal svakako postoji, a to je vidljivo iz toga što je većina spremna sudjelovati u mogućim aktivnostima centra za mlade ili neke slične instancije u sklopu koje bi se omogućila provedba aktivnosti i ponuda sadržaja. Također, u fokusnim skupinama istaknuta je želja za sudjelovanjem u raznim sportskim i zabavnim aktivnostima, ali je kao jedna od glavnih zapreka istaknuto nepostojanje ponude koja bi mlade uopće privukla. Predložena rješenja obuhvaćaju uređivanje šetnica i vježbališta na otvorenom, koja bi omogućila pojedincima da se

njima koriste u slobodno vrijeme, te organizirane događaje, primjerice kros ili nogometni turnir, koji bi ciljano okupljali mlade. Takvim bi se aktivnostima izmijenilo stajalište o monotoniji svakidašnjeg života i usmjerenosti isključivo na provođenje vremena u kafićima.

Mladi prepoznaju potencijal Vrgorca, cijene miran život, smatraju da ima dobar geografski položaj te su svjesni ograničenja koja postoje u ostvarivanju njihovih potreba. S obzirom na to da je riječ o skupini koja je apatična, ističu da je potrebno biti oprezan u vezi s obećanjima koja se daju te da je nužno postaviti realistične ciljeve, ali ih onda i ostvariti te razgovarati o njima sa zajednicom. Više su puta istaknuli želju da ih se uključi, konzultira i pita za mišljenje te su iskazali spremnost sudjelovati u različitim aktivnostima u skladu sa svojim mogućnostima, ali i potrebu da tu inicijativu potaknu lokalne vlasti.

PREPORUKE kao rezultat ANKETNOGA provedenog istraživanja

- Osmišljavanje aktivnosti i sadržaja za mlade temeljiti na informiranom uključivanju mladih te na taj način raditi na njihovoj aktivaciji u zajednici, ali i stvaranju sadržaja u skladu s njihovim potrebama. Potrebno je redovito razgovarati s mladima pri donošenju odluka kako bi se odgovorilo na njihove potrebe te istaknuti mogućnosti grada i proces ostvarivanja pojedinih ciljeva i projekata. Pasivnost i osjećaj nemoći mladih su jasno izraženi u fokusnoj skupini te su prilično nepovjerljivi u vezi s bilo kakvim napretkom. Zbog toga je nužno osigurati transparentnu komunikaciju i uključivanje.
- U skladu s mogućnostima i mehanizmima koje lokalna vlast ima na raspolaganju potrebno je raditi na stvaranju povoljnije poduzetničke klime i otvaranju novih radnih mjesta kako bi se mlade vezalo za vrgoračko područje. Pitanje zaposlenja je u anketi i fokusnim skupinama jedno od ključnih pitanja vezanih za ostanak mladih u Vrgorcu.
- Stvoriti povoljnije uvjete za mlade obitelji, primjerice dostupnost dječjih vrtića (broj mjesta i financijska dostupnost) i sadržaja za njihovu djecu. Mladi su u anketi istaknuli mjere vezane za dostupnost dječjih vrtića kao najvažnije u njihovoj odluci o ostanku u Vrgorcu te kao izrazito važne za podizanje kvalitete života. U fokusnim skupinama istaknuta je i potreba za sadržajima koji bi omogućili kvalitetan razvoj djece (različite edukacijske, sportske i kulturne aktivnosti). Postavljanje takvih ciljeva je važno za osiguravanje budućnosti mladim obiteljima i smanjivanje troškova koje imaju zbog prijevoza djece u okolne gradove na različite aktivnosti.
- U skladu s mogućnostima i mehanizmima koje lokalna vlast ima na raspolaganju poticati rješavanje stambenog pitanja mladih. Mladi u prvome redu navode potrebu za financijskim potporama za kupnju zemljišta i izgradnju stambenih objekata te su u fokusnim skupinama

istaknuli administrativne zapreke s kojima se susreću, primjerice dugo čekanje građevinskih dozvola.

- Raditi na izgradnji i održavanju sportske i rekreativne infrastrukture za individualno i grupno korištenje na otvorenom. Ta infrastruktura (npr. vježbališta na otvorenom, izletničke staze, sportski tereni) omogućuje rekreaciju mladih za koju je istaknuto da je potrebna. Uz to, potrebno je raditi na ponudi sportskih sadržaja putem sportskih društava uzimajući u obzir potrebe mladih, ali i uključivanje i djevojaka i mladića. Naime, posebno je istaknuta zanemarenost sportskih sadržaja za djevojke. Treba uzeti u obzir i mogućnosti davanja koncesije za pojedine sadržaje kojima se može povećati ponuda rekreativnih sadržaja, ali i turistička ponuda.
- Povećati dostupnost zabavnih sadržaja ili organiziranjem pojedinih manifestacija usmjerenih na mlađu publiku ili poticanjem ugostiteljstva. Zabava je važan dio mladenačkog života te su se na to posebno osvrnuli u fokusnim skupinama. Više je puta istaknuta nužnost izlazaka u druge gradove u Hrvatskoj i BiH. Među mladima postoji jasno razumijevanje da velik dio zabavnih sadržaja ovisi o ugostiteljima, tj. privatnim investitorima, ali ističu izostanak kulturnih i zabavnih događaja na otvorenom.
- Snažniji angažman na prevenciji i edukaciji vezanoj za zlouporabu opojnih sredstava. Uporaba opojnih sredstava prepoznata je kao jedan od važnijih problema među mladima u Vrgorcu, a jasno je istaknuta i u fokusnim skupinama.
- Osigurati pružanje potpore za mentalno zdravlje mladih. Ti izazovi često ostaju neistaknuti i neprepoznati zbog društvene stigme. Međutim, u sigurnom okružju unutar fokusnih skupina mladi su istaknuli važnost grupnog i individualnog savjetovanja, a i petina ispitanika u anketi je to pitanje prepoznala kao problem mladih u Vrgorcu. Ako ne postoji mogućnost osiguravanja izravne potpore, onda je nužno osigurati informiranje mladih o mogućnostima koje imaju na raspolaganju u okolnim gradovima i povremeno održavati radionice kako bi ih se osvijestilo o važnosti mentalnog zdravlja i radilo na ukidanju društvene stigme s tog pitanja.
- Prilagoditi način i oblike komunikacije mladima kako bi se osiguralo informiranje o aktivnostima i događajima namijenjenima njihovoj dobnoj skupini. Mladi sve manje prate tradicionalne medije (radio i novine) i ne informiraju se u fizičkom prostoru pojedinih gradskih institucija, a sve se više informiraju putem društvenih mreža. Pri tome treba voditi računa da ne prate nužno mrežne stranice pojedinih ustanova ili organizacija, nego njihove stranice na društvenim mrežama. Tom se prilagodbom može osigurati bolja informiranost mladih, ali i veće sudjelovanje na pojedinim događajima.
- Stvaranje fokalne točke za mlade, primjerice centra za mlade ili slične instancije, gdje bi se sustavno nudile edukacije, savjetovanja te kvalitetno provođenje slobodnog vremena s naglaskom nužnog angažmana mladih u organiziranju i provedbi sadržaja. Gotovo svi mladi koji su sudjelovali u anketi smatraju da je Vrgorcu potreban centar za mlade te su spremni sudjelovati u aktivnostima, a dio njih i organizirati aktivnosti. Ako se uspostavi takva instancija, nužno je osigurati

osobu koja je sposobna raditi s mladima te kvalitetno organizirati slobodno vrijeme. Organiziranje aktivnosti (kulturnih, edukacijskih, savjetodavnih) mladih i za mlade može biti dobra osnova za jačanje njihova angažmana u zajednici te osobnog razvoja.

MJERE, CILJEVI I AKTIVNOSTI

Programa za mlade Grada Vrgorca

Na osnovi provedenog istraživanja definirane su mjere, ciljevi i aktivnosti Programa za mlade grada Vrgorca kojima će se aktivno djelovati na različitim područjima koji su od interesa za mlade te na taj način poboljšati njihovu socijalnu uključenost i kvalitetu njihova života.

Mjera 1. Informiranje mladih

Mjera 2. Mobilnost mladih

Mjera 3. Stambeno zbrinjavanje

Mjera 4. Zapošljavanje i poduzetništvo

Mjera 5. Obrazovanje

Mjera 6. Aktivni mladi i rad s mladima

Mjera 7. Kultura i društveni sadržaji za mlade

Mjera 8. Socijalna uključenost

Mjera 9. Zdravlje i sport

Mjera 10. Mladi u europskom i globalnom okružju

MJERA 1. INFORMIRANJE MLADIH

Temelj

Na osnovi provedenog istraživanja zaključeno je da je komunikacija s mladima na vrlo niskoj razini, odnosno na nedovoljnoj razini kojom bi mladi osjećali potpunu društvenu uključenost u javne politike koje su presudne za poboljšanje života lokalnog stanovništva. Iz spomenutog problema proizlaze ciljevi te aktivnosti koji će pridonijeti rješavanju problema.

Ciljevi

Mjera 1. Informiranje mladih umjerena je na dvosmjerne kanale komunikacije, odnosno cilj je osigurati pružanje informacija mladima i od mladih poboljšanjem komunikacije o gradskim aktivnostima, edukacijama o komunikaciji s mladima te koordinacijom lokalnih dionika kad je riječ o informiranju.

Stvaranje i izrada mrežne platforme za mlade bit će osmišljeni u suradnji s mladima, kao i izrada gradskog profila na društvenim mrežama. Održavanje platforme i profila obavljat će mladi kako bi svoje kreativne vještine prenosili i primjenjivali digitalnim putem. Pokretanje mrežne platforme i gradskog profila pridonijet će dvosmjernoj komunikaciji, prema mladima i od mladih, tako što će platforma sadržavati sve relevantne informacije za mlade o mogućnosti zapošljavanja (sezonskog i stalnog), informacije o događajima i aktivnostima u Gradu, informacije i novosti iz Općine i Županije te informacije na koji način se mladi mogu aktivno uključiti u politički, društveni i kulturni život. Organiziranje neformalnih druženja s gradonačelnikom i voditeljima gradskih i državnih službi potaknut će dijalog s mladima, ponajprije o uključivanju mladih u osmišljavanje i provedbu aktivnosti koje su predviđeni Programom za mlade grada Vrgorca. Na danima otvorenih vrata gradskih i državnih službi mladi će imati prigodu aktivno sudjelovati u političkom, društvenom i kulturnom životu, a edukacijom za osobe koje rade s mladima bit će uspostavljena komunikacija s mladima, temeljena na znanjima, iskustvu i poistovjećivanju s mladima.

MJERA 2. Mobilnost mladih

Temelj

Na osnovi provedenog istraživanja zaključeno je da veliki postotak mladih ima problem prijevoza, ponajprije oni u dobi do 18 godina, od Vrgorca do okolnih gradova. Mobilnost mladih iznimno je važna kako bih se omogućila uključenost mladih u kulturne i umjetničke programe, pružajući im pritom prikladna rješenja za mobilnost. Prijevoz je važna stavka u životu mlade osobe, vodeći se činjenicom da je prijevoz od presudne važnosti za odlazak na sportske aktivnosti, društvene aktivnosti, razvoj zajednice i ostalog.

Ciljevi

Mjera 2. Mobilnost mladih usmjerena je na povezivanje okolnih naselja (MO) s Vrgorcem te na povezivanje Vrgorca s okolnim gradovima čime će se pružiti mogućnost mladima da slobodno vrijeme provedu u gradu baveći se sportom te sudjelujući u kulturnim i drugim sadržajima kao i dolazak mladih u Vrgorac (posjet kulturnim, sportskim i dr. manifestacijama, druženja). Grad Vrgorac tom mjerom potiče sufinanciranje projekata lokalne mobilnosti.

Programom mladih grada Vrgorca riješit će se prepoznati problem putovanja mladih. Izradom modela prijevoza kombijem u organizaciji Grada za aktivnosti mladih, izradom koncepta lokalne mobilne aplikacije za prijevoz te izradom modela mreže javnih električnih bicikala pridonijet će se rješavanju prepoznatog problema mobilnosti. Osim navedenog, aktivnosti predviđene za poboljšanje mobilnosti mladih su i organiziranje info događaja o dostupnim programima mobilnosti, poticanje otvaranja većeg broja međugradskih linija te sufinanciranje prijevoza mladim osobama na školovanju izvan Vrgorca. Uz rješenja za mobilnost, Grad će pružiti rješenja i za zaštitu okoliša izgradnjom i uređenjem biciklističkih staza u cijelome gradu te organiziranjem škole vožnje bicikla. Sve navedeno omogućit će mladima da se aktivno uključe u društveni život Vrgorca.

MJERA 3. Stambeno zbrinjavanje

Temelj

Kako bi što veći broj mladih ostao živjeti u Vrgorcu, planirana je provedba mjere 3. Stambeno zbrinjavanje mladih osoba, a koja će potaknuti mlade da tu zasnuju obitelj, razviju svoje poslove i pridonose razvoju lokalne zajednice.

Ciljevi

Mjera 3. Stambeno zbrinjavanje usmjerena je na informiranje o mogućnostima kupnje ili gradnje prve nekretnine te na osiguravanje pomoći mladim obiteljima.

Poticati daljnje projekte POS-a s naglaskom na mlade obitelji

Osigurati prostor na mrežnoj platformi za mlade za informiranje o stambenim mogućnostima

Osmisliti koncept organiziranja razmjene dobara i usluga između mladih kako bi se olakšalo rješavanje stambenih problema

Poticati izgradnju gradskih stanova u svrhu najma mladim osobama i obiteljima po povoljnijim uvjetima

Organizirati informativne radionice o otvorenim natječajima za rješavanje stambenih pitanja

Osmisliti način sufinanciranja kupnje i izgradnje prve nekretnine mladim osobama i obiteljima

S obzirom na trenutačno stanje na tržištu nekretnina, mladi nailaze na velike probleme pri rješavanju stambenog pitanja. Veoma visoke cijene onemogućuju im kupnju nekretnine, a cijena najma je iznimno visoka. Kao poticaj mladima za stambeno zbrinjavanje Grad Vrgorac provest će više aktivnosti za osiguravanje prve nekretnine mladima, i to putem projekata POS-a, mrežne platforme za informiranje o stambenim mogućnostima te konceptom organiziranja razmjene dobara i usluga između mladih radi olakšavanja stambenih problema. Uz mogućnost kupnje gotove nekretnine, Grad Vrgorac provest će aktivnosti vezane za izgradnju nekretnina poticanjem izgradnje gradskih stanova u svrhu najma mladim osobama i obiteljima po povoljnim uvjetima te modelom sufinanciranja kupnje i izgradnje prve nekretnine. Kako bi mladi o svemu bili iscrpno obaviješteni, provodit će se aktivnosti informativnih radionica o otvorenim natječajima za rješavanje stambenih pitanja.

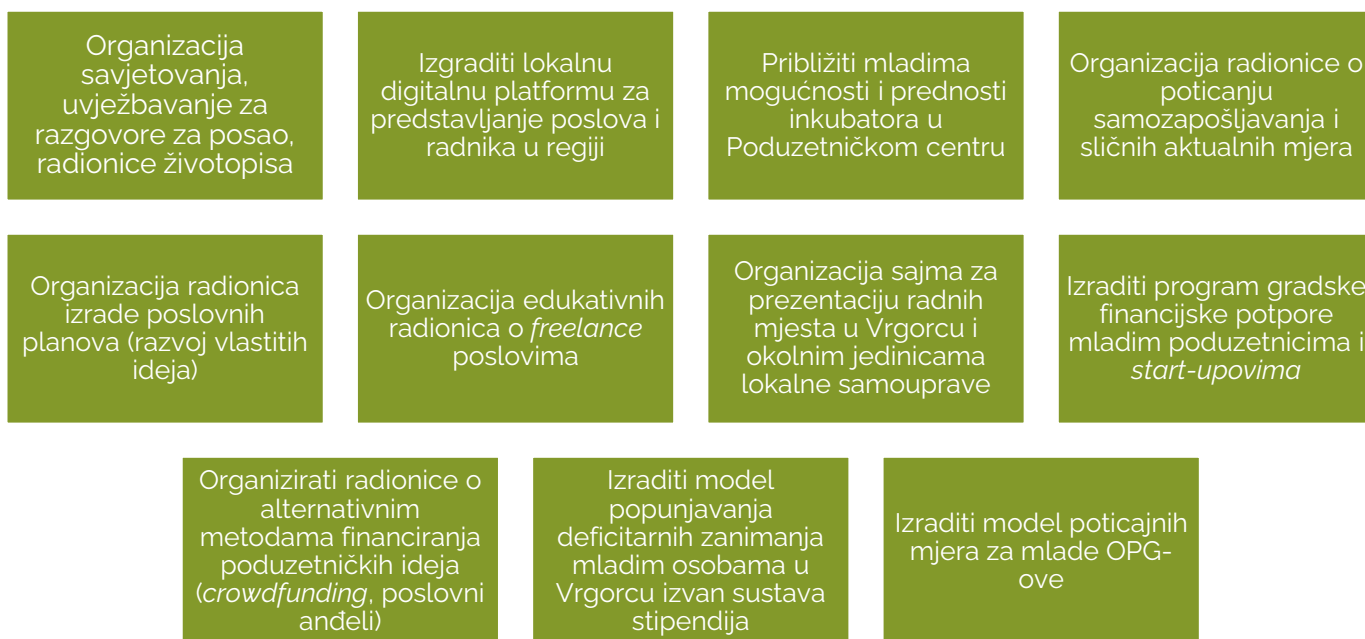
MJERA 4. Zapošljavanje i poduzetništvo

Temelj

Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine u navedenim područjima planirano je povećati sudjelovanje mladih na tržištu rada, posebno mladih koji su stekli nižu razinu obrazovanja (osnovno obrazovanje i niža razina srednjeg obrazovanja) te osnažiti mlade za poduzetništvo i samozapošljavanje.

Ciljevi

Mjera 4. Zapošljavanje i poduzetništvo usmjerena je na poticanje samo/zapošljavanja i poduzetništva mladih, poticanje projekata i programa za razvoj kompetencija te na informiranje dionika tržišta rada.

Mjerom Zapošljavanje i poduzetništvo planirano je veće sudjelovanje mladih na tržištu rada za što će Grad Vrgorac provesti niz aktivnosti za poticanje samo/zapošljavanja i poduzetništva mladih organizacijom savjetovanja, uvježbavanja za razgovore za posao, radionica životopisa, izgradnjom lokalne digitalne platforme za predstavljanje poslova i radnika u regiji; približavanjem mladima mogućnosti i prednosti inkubatora u Poduzetničkom centru, organizacijom radionica o poticanju samozapošljavanja i sličnih aktualnih mjera, organizacijom radionica izrade poslovnih planova (razvoj vlastitih ideja), organizacijom edukativnih radionica o *freelance* poslovima, organizacijom sajma za predstavljanje radnih mjesta u Vrgorcu i okolnim jedinicama lokalne samouprave, izradom programa gradske financijske potpore mladim poduzetnicima i *start-upovima*, organizacijom radionice o alternativnim metodama financiranja poduzetničkih ideja (*crowdfunding*, poslovni anđeli), izradom modela popunjavanja deficitarnih zanimanja mladim osobama u Vrgorcu izvan sustava stipendija te izradom modela poticajnih mjera za mlade OPG-ove.

MJERA 5. Obrazovanje

Temelj Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine u tim područjima utvrđeni su ciljevi vezani za poticanje formalnog i neformalnog obrazovanja mladih radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, razvoj programa stipendiranja i povećanje broja stipendija, povećanje digitalne pismenosti te podizanje razine financijske pismenosti mladih.

Ciljevi Mjera 5. Obrazovanje usmjerena je na poticanje kako formalnog obrazovanja tako i neformalnog obrazovanja te na poticanje programa profesionalne orijentacije i usmjeravanja.

Mjerom Obrazovanje planirano je poticanje mladih na formalno i neformalno obrazovanje radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada za koju će Grad Vrgorac provesti više aktivnosti putem razvoja programa stipendiranja s mogućnošću zaposlenja nakon završetka studija i poticanja povećanja broja i iznosa stipendija Grada Vrgorca prilagodbom postojećeg pravilnika o stipendiranju. Poticat će se održavanje neformalnog obrazovanja putem edukacija i radionica uz praktičan rad prema suvremenim trendovima (digitalne tehnologije, STEAM tehnologije, strani jezici, mobilnost...), zatim će se poduprijeti programi savjetovanja za učenike i studente u profesionalnom usmjeravanju i mogućnosti zaposlenja s obzirom na odabir škole/fakulteta te organizacija programa prekvalifikacije za nova i tražena zanimanja. Izradit će se prijedlog oblika suradnje s obrazovnim institucijama za organizaciju podružnica ili terenske nastave visokog školstva na području Vrgorca te će se organizirati radionice za aktivno građanstvo (građanski odgoj), financiranje projekata osnovne i srednje škole u Vrgorcu uz potporu udrugama koje provode projekte neformalnog obrazovanja.

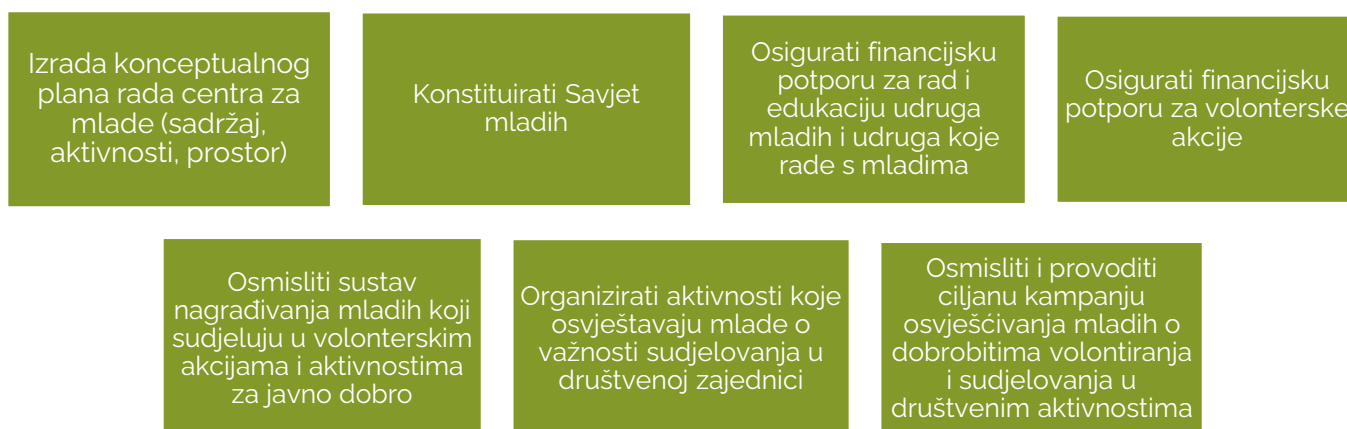
MJERA 6. Aktivni mladi i rad s mladima

Temelj

Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade koncept aktivnoga građanstva, koji povezuje pravni status osobe s ulogom osobe koju ona ima u društvu, osobito je važan za javne politike usmjerene mladima kako bi i prije formalnog ulaska u svijet odraslih dobili potporu u svojem punopravnom sudjelovanju u životu zajednice. U središtu održivog razvoja zajednice kao strateškog područja jest osviještenost mladih o oblicima sudjelovanja koji im omogućavaju i olakšavaju punopravno sudjelovanje u zajednici. U navedenom području ciljevi su održivi razvoj zajednice i aktivno sudjelovanje mladih u njegovu razvoju. S obzirom na to da je za aktivno uključivanje mladih vrlo važan i sam rad sa mladima, ta se dva područja ujedinjuju u jedno.

Ciljevi

Mjera 6. Aktivni mladi i rad s mladima usmjerena je na razvoj sustavne potpore mladima i udrugama koje rade s mladima, potpora volonterskim organizacijama, osiguravanje uvjeta za rad Savjeta mladih te osiguravanje prostora za rad mladih.

Mjerom Aktivni mladi i rad s mladima planirano je jačanje kapaciteta organizacija mladih i za mlade za rad s mladima za koje će Grad Vrgorac provesti više aktivnosti izradom konceptualnog plana rada centra za mlade (sadržaj, aktivnosti, prostor); konstituiranja Savjeta mladih, osiguranja financijske potpore za rad i edukaciju udruga mladih i udruga koje rade s mladima, osiguranja financijske potpore za volonterske akcije, osmišljavanja sustava nagrađivanja mladih koji sudjeluju u volonterskim akcijama i aktivnostima za javno dobro, organiziranja aktivnosti koje osvještavaju mlade o važnosti sudjelovanja u društvenoj zajednici, osmišljavanja i provođenja ciljane kampanje osvješćivanja mladih o dobrobitima volontiranja i sudjelovanja u društvenim aktivnostima.

MJERA 7. Kultura i društveni sadržaji za mlade

Temelj

U jačanju razvoja i građanskog angažmana mladih kultura ima važnu ulogu jer se upravo kroz kulturu oblikuju stajališta i vrijednosti mladih osoba, a moguće je i ostvarenje bitnih pozitivnih učinaka na socijalizaciju, osobnu formaciju i društvenu afirmaciju mladih. Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine cilj je jačanje razvoja i građanskog angažmana mladih u području kulture. S obzirom na iskazane potrebe mladih, u poglavlju o kulturi dodan je zabavni i društveni sadržaj za mlade.

Ciljevi

Mjera 7. Kultura i društveni sadržaji za mlade usmjerena je na socijalizaciju, osobnu formaciju i društvenu afirmaciju mladih aktivnostima jačanja i razvoja građanskog angažmana mladih u području kulture.

Redovito provoditi istraživanje preferencija mladih o kulturnim sadržajima koje žele imati u Vrgorcu (ankete)	Osigurati sufinanciranje programa mladih i za mlade kojima je cilj razvoj kulture i umjetnosti	Organizirati neformalna druženja mladih po mjesnim odborima Vrgorca	Organizirati radionice koje potiču umjetničko stvaralaštvo
Organizacija radionica i edukacija s naglaskom na kulturno nasljeđe radi razvoja svijesti o pripadnosti	Provoditi aktivnosti koje na moderan i zabavan (alternativan) način približavaju kulturnu baštinu Vrgorca	Poticati mlade na samostalno organiziranje zabavnog i kulturnog sadržaja u Vrgorcu	Razvijati medijske kanale kojim upravljaju/provode mladi ili je namijenjen mladima u kulturi

Mjerom Kultura i društveni sadržaji za mlade planirano je provođenje redovitog istraživanja preferencija mladih o kulturnim sadržajima koje žele imati u Vrgorcu provedbom anketa, osiguranjem sufinanciranja programa mladih i za mlade kojima je cilj razvoj kulture i umjetnosti, organiziranjem neformalnih druženja mladih po mjesnim odborima Grada Vrgorca, organiziranje radionica koje potiču umjetničko stvaralaštvo, organiziranje radionica i edukacija s naglaskom na kulturno nasljeđe radi razvoja svijesti o pripadnosti, provođenje aktivnosti koje na moderan i zabavan (alternativan) način približavaju kulturnu baštinu Vrgorca, poticanje mladih na samostalno organiziranje zabavnog i kulturnog sadržaja u Vrgorcu te razvijanje medijskih kanala kojim upravljaju/provode mladi ili su namijenjeni mladima u kulturi.

MJERA 8. Socijalna uključenost

Temelj

Izazovi i poteškoće s kojima se suočava suvremeno društvo uzrokuju pojavu sve većeg broja mladih koji se nalaze u riziku od socijalne isključenosti prema kategorijama obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja i zdravstvene skrbi. Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine suradnjom s udrugama mladih i za mlade, koje imaju veliku ulogu u pristupu mladima koji su izvan sustava obrazovanja, rada i socijalne skrbi, žele se osigurati preduvjeti za socijalno osnaživanje i zaštitu svih pripadnika jedne tako heterogene, ali važne skupine društva, mladih.

Ciljevi

Mjera 8 . Socijalna uključenost usmjerena je na pružanje potpore mladima u NEET sustavu, osiguranje potpore projektima OCD-a usmjerenima na uključenost marginaliziranih skupina mladih te na promicanje ravnopravnosti.

Mjerom Socijalna uključenost planirano je osiguranje sufinanciranja programa koji provodi OCD za mlade u NEET statusu, osiguranje sufinanciranja programa kojima se želi povećati socijalna uključenosti mladih ranjivih skupina, osmišljavanje i provođenje kampanje povećavanja svijesti mladih o postojanju marginaliziranih skupina te o potrebi uključivanja marginaliziranih skupina u javne aktivnosti (sportske, kulturne, volonterske), provođenje sportskih aktivnosti koje uključuju mlade iz marginaliziranih skupina, osmišljavanje i provođenje kampanje o ravnopravnosti među mladima te provođenje analize trenutačnog stanja u Gradu Vrgorcu s mladima u NEET sustavu i mladima u ranjivim skupinama.

MJERA 9. Zdravlje i sport

Temelj

Glavni ciljevi i zadaće zdravstvene zaštite djece i mladih uzimaju u obzir složeni društveni kontekst i utjecaje na djecu i mlade, koristeći se raspoloživim metodama prevencije bolesti i promicanja zdravlja, a glavna je svrha omogućiti dostizanje punih potencijala u odrasloj dobi. Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine u tom području ciljevi su poboljšati kvalitetu zdravstvene zaštite mladih usmjerene na prevenciju čimbenika rizika te poboljšati ponašanje mladih usvajanjem zdravih načina života.

Ciljevi

Mjera 9. Zdravlje i sport usmjerena je na osiguranje raznolike ponude sportskih aktivnosti, osiguranje odgovarajućih prostora za bavljenje sportom, provođenje kampanje o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju te poticanju zdravog načina života.

Osigurati sufinanciranje programa sportskih udruga koji promiču aktivan način života mladih

Osmisliti i provoditi kampanju povećanja svijesti o važnosti zdravog načina života

Poticati organizaciju sportskih događaja po mjesnim odborima

Poticati različitost ponude sportskih aktivnosti osiguravanjem uvjeta za rad amaterskih/rekreativnih skupina (sufinanciranje opreme, osiguravanje prostora za aktivnosti...)

Izraditi idejno rješenje za preinaku bivše tvornice Braće Rakić u centar za mlade sa sportskim i kulturnim aktivnostima te funkcionalnim savjetovalištem za mlade

Organizirati radionicu radi osposobljavanja mladih za samostalnu organizaciju sportskih/rekreativnih događaja uz potporu Grada

Organizirati radionicu o zdravom kuhanju i zdravoj prehrani

Osmisliti i provoditi kampanju radi informiranja mladih o mentalnom zdravlju

Poticati neprekidnu edukaciju radnika s mladima u području mentalnog zdravlja

Osmisliti i provoditi zajedničku kampanju svih dionika u Vrgorcu o opasnostima i posljedicama eksperimentiranja s drogama

Održavati skup aktivnih mladih u Vrgorcu na kojem se mladi mogu izjasniti o željama i potrebama o sportskim sadržajima

Mjerom Zdravlje i sport planirano je osiguranje sufinanciranja programa sportskih udruga koji promiču aktivan način života mladih te osmišljavanje i provođenje kampanje povećanja svijesti o važnosti zdravog načina života. Poticat će se organizacija sportskih događaja po mjesnim odborima, različitost ponude sportskih aktivnosti osiguravanjem uvjeta za rad amaterskih/rekreativnih skupina (sufinanciranje opreme, osiguravanje prostora za aktivnosti...). Planirana je izrada idejnog rješenja za preinaku bivše tvornice Braće Rakić u centar za mlade sa sportskim i kulturnim aktivnostima te funkcionalnim savjetovalištem za mlade,

zatim organizacija radionica radi osposobljavanja mladih za samostalnu organizaciju sportskih/rekreativnih događaja uz potporu Grada Vrgorca. Organizirat će se radionica o zdravom kuhanju i zdravoj prehrani te će se osmisliti i provoditi kampanja radi informiranja mladih o mentalnom zdravlju, a poticat će se neprestana edukacija radnika s mladima u području mentalnog zdravlja. Također, osmislit će se i provoditi zajednička kampanja svih dionika u Vrgorcu o opasnostima i posljedicama eksperimentiranja s drogama, a održat će se i skup aktivnih mladih na kojem se oni mogu izjasniti o željama i potrebama o sportskim sadržajima.

MJERA 10. Mladi u europskom i globalnom okružju

Temelj

Ovo strateško područje polazi od vizije mladih koji su svjesni svoje uloge globalnih građana te razumiju da su globalni i lokalni procesi neodvojivi i međusobno prožimajući u suvremenom društvu. Sudjelovanje RH u radu međunarodnih tijela i organizacija ima velik utjecaj na mlade, na njihovu sadašnjost i budućnost. Upravo je zato jedan od ciljeva nacionalnog programa za mlade stvoriti pretpostavke za bolje informiranje mladih u svim područjima pa tako i vezano za mogućnosti mobilnosti i uključivanja u rad organizacija Europske unije koje u svojem djelokrugu imaju politike za mlade. Prema Nacrtu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2020. do 2024. godine u tom području utvrđena su dva cilja: osigurati pristup određenim mogućnostima koje hrvatska integracija u europske i globalne tijekove nudi mladima te povratak i integracija hrvatskih iseljenika u populaciji mladih.

Ciljevi

Mjera 10. Mladi u europskom i globalnom okružju usmjerena je na poticanje međunarodne mobilnosti mladih te suradnje s gradovima prijateljima.

Mjerom Mladi u europskom i globalnom okružju planirano je informiranje mladih o programima razmjene mladih, Erasmus+ i ostalim programima Europske unije te razvijanje i poticanje projekata i aktivnosti u području mobilnosti mladih. Organizirat će se i razmjene mladih među gradovima i općinama prijateljima te će se poticati i pokretati zajednički projekti mladih.

PREGLED MJERA, CILJEVA I AKTIVNOSTI PROGRAMA ZA MLADE GRADA VRGORCA

MJERE	CILJEVI	AKTIVNOSTI	PERIODIČNOST	NOSITELJI I PARTNERI
Informiranje mladih	- Dvosmjerni putovi komunikacije (osigurati pružanje informacija prema mladima i od mladih) - Poboljšanje komunikacije o gradskim aktivnostima - Edukacije o komunikaciji s mladima - Koordinacija lokalnih dionika kad je riječ o informiranju	Izrada mrežne platforme za mlade koja omogućuje dvosmjernu komunikaciju	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Izrada gradskog profila na društvenim mrežama	JEDNOKRATNO, 2. KVARTAL 2023.	PODUZETNIČKI CENTAR
		Održavanje mrežne platforme	KONTINUIRANO	PODUZETNIČKI CENTAR
		Organizacija neformalnih druženja s gradonačelnikom te voditeljima gradskih i državnih službi	NEPRESTANO, POLUGODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Organizacija dana otvorenih vrata gradskih i državnih službi	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Organizacija edukacija za osobe koje rade s mladima o komunikaciji s mladima	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA, GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC

Mobilnost mladih	- Povezati okolna naselja (MO) s Vrgorcem - Povezati Vrgorac s okolnim gradovima kako bi se mladima omogućilo da slobodno vrijeme provode u sportu, sudjelujući u kulturnim i dr. sadržajima te da mladi dođu u Vrgorac (posjet kulturnim, sportskim i dr. manifestacijama, druženja) - Sufinanciranje projekata lokalne mobilnosti	Izrada oblika prijevoza kombijem u organizaciji Grada za aktivnosti mladih	JEDNOKRATNO, 1. KVARTAL 2024.	SAVJET MLADIH
		Izrada koncepta lokalne mobilne aplikacije za prijevoz	JEDNOKRATNO, 2. KVARTAL 2024.	SAVJET MLADIH
		Izrada modela mreže javnih električnih bicikala	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023	SAVJET MLADIH
		Organizacija info događaja o dostupnim programima mobilnosti	NEPRESTANO, GODIŠNJE (U 3. KVARTALU)	SAVJET MLADIH, PODUZETNIČKI CENTAR, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA
		Sufinanciranje prijevoza mladim osobama na školovanju izvan Vrgorca	NEPRESTANO, MJESEČNO	GRAD VRGORAC
		Poticanje otvaranja većeg broja međugradskih linija	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC
		Organizirati školu vožnje bicikle	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, OŠ VRGORAC, ŠPORTSKA ZAJEDNICA
		Poticati izgradnju i uređenje biciklističkih staza na području cijeloga Vrgorca	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, ŠPORTSKA ZAJEDNICA

Stambeno zbrinjavanje	• Informiranje o mogućnostima kupnje ili gradnje prve nekretnine • Osiguravanje mehanizama pomoći mladim obiteljima	Poticati daljnje projekte POS-a s naglaskom na mlade obitelji	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Osigurati prostor na mrežnoj platformi za mlade za informiranje o stambenim mogućnostima	JEDNOKRATNO, 2. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, PODUZETNIČKI CENTAR
		Osmisliti koncept organiziranja razmjene dobara i usluga između mladih radi olakšavanja stambenih problema	JEDNOKRATNO, 1. KVARTAL 2024.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Poticati izgradnju gradskih stanova u svrhu najma mladim osobama i obiteljima po povoljnijim uvjetima	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC
		Osmisliti oblik sufinanciranja kupnje i izgradnje prve nekretnine mladim osobama i obiteljima	JEDNOKRATNO, 1. KVARTAL 2024.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Organizirati informativne radionice o otvorenim natječajima za rješavanje stambenih pitanja	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, PODUZETNIČKI CENTAR

Zapošljavanje i poduzetništvo	- Poticanje samo/zapošljavanja i poduzetništva mladih - Poticanje projekata i programa za razvoj kompetencija - Informiranje dionika tržišta rada	Organizacija savjetovanja, uvježbavanja za razgovore za posao, radionice životopisa	NEPRESTANO, GODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR
		Izgraditi lokalnu digitalnu platformu za predstavljanje poslova i radnika u regiji	JEDNOKRATNO, 2. KVARTAL 2024.	PODUZETNIČKI CENTAR, SŠ TIN UJEVIČ
		Približiti mladima mogućnosti i prednosti inkubatora u Poduzetničkom centru	NEPRESTANO, GODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR
		Organizacija radionice o poticanju samozapošljavanja i sličnih aktualnih mjera	NEPRESTANO, GODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR, SŠ TIN UJEVIČ
		Organizacija radionica izrade poslovnih planova (razvoj vlastitih ideja)	NEPRESTANO, POLUGODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR
		Organizacija edukativnih radionica o <i>freelance</i> poslovima	NEPRESTANO, GODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR
		Organizacija sajma za prezentaciju radnih mjesta u Vrgorcu i okolnim jedinicama lokalne samouprave	NEPRESTANO, GODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR, SŠ VRGORAC
		Izraditi program gradske financijske potpore mladim poduzetnicima i <i>start-upovima</i>	NEPRESTANO, 4. KVARTAL 2023.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, PODUZETNIČKI CENTAR
		Organizirati radionice o alternativnim metodama financiranja poduzetničkih ideja (<i>crowdfunding</i> , poslovni anđeli)	NEPRESTANO, GODIŠNJE	PODUZETNIČKI CENTAR
		Izraditi način popunjavanja deficitarnih zanimanja mladim osobama u Vrgorcu izvan sustava stipendija	JEDNOKRATNO, 3. KVARTAL 2024.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Izraditi model poticajnih mjera za mlade OPG-ove	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC

Obrazovanje	• Formalno obrazovanje • Neformalno obrazovanje • Poticanje programa profesionalne orijentacije i usmjeravanja	Razviti program stipendiranja s mogućnošću zaposlenja nakon završetka studija	JEDNOKRATNO, 1.KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Poticati povećanje broja i iznosa stipendija Grada Vrgorca i prilagoditi postojeći pravilnik o stipendiranju	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Poticati održavanje neformalnog obrazovanja edukacijama i radionicama uz praktičan rada prema suvremenim trendovima (digitalne tehnologije, STEAM tehnologije, strani jezici, mobilnost...)	NEPRESTANO, GODIŠNJE	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, OŠ VRGORAC, SŠ TIN UJEVIĆ
		Poticati programe savjetovanja za učenike i studente o profesionalnom usmjeravanju i mogućnostima zaposlenja s obzirom na odabir škole/fakulteta	NEPRESTANO, GODIŠNJE	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, SŠ TIN UJEVIĆ
		Poticati organizaciju programa prekvalifikacije za nova i tražena zanimanja	NEPRESTANO, GODIŠNJE	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, PODUZETNIČKI CENTAR
		Izraditi prijedlog oblika suradnje s obrazovnim institucijama za organizaciju ispostava ili terenske nastave visokog školstva na području Vrgorca	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SŠTINA UJEVIĆA
		Organizirati radionice u smjeru aktivnoga građanstva (građanski odgoj)	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA
		Poticati financiranje projekata osnovne i srednje škole u Vrgorcu	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Poticanje udruga koje provode projekte neformalnog obrazovanja	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA

Aktivni mladi i rad s mladima	• Razvoj sustavne potpore mladima i udruga koje rade s mladima • Potpora volonterskim organizacijama • Osiguravanje uvjeta za rad Savjeta mladih • Osiguravanje prostora za rad mladih	Izrada konceptualnog plana rada centra za mlade (sadržaj, aktivnosti, prostor)	JEDNOKRATNO, 2. KVARTAL 2023.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Konstruirati Savjet mladih	JEDNOKRATNO, 1. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC
		Osigurati financijsku potporu za rad i edukaciju udruga mladih i udruga koje rade s mladima	NEPRESTANO, GODIŠNJE (2. KVARTAL)	GRAD VRGORAC
		Osigurati financijsku potporu za volonterske akcije	NEPRESTANO, GODIŠNJE (2. KVARTAL)	GRAD VRGORAC
		Osmisliti sustav nagrađivanja mladih koji sudjeluju u volonterskim akcijama i aktivnostima za javno dobro	JEDNOKRATNO, 1. KVARTAL 2023.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Organizirati aktivnosti koje osvještavaju mlade o važnosti sudjelovanja društvenoj zajednici	NEPRESTANO, GODIŠNJE (1. KVARTAL)	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Osmisliti i provoditi ciljanu kampanju osvješćivanja mladih o dobrobitima volontiranja i sudjelovanja u društvenim aktivnostima	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023. NEPRESTANOPROVODITI	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC

Kultura i društveni sadržaji za mlade	• Omogućiti mladima odlučivanje o kulturnim sadržajima • Osigurati potporu mladima u kulturnim programima • Poticati mlade na neformalno obrazovanje u području kulture i umjetnosti • Razvijanje svijesti mladih o pripadnosti lokalnoj i kulturnoj zajednici	Provoditi redovito istraživanje preferencija mladih o kulturnim sadržajima koje žele imati u Vrgorcu (ankete)	NEPRESTANO, GODIŠNJE (3. KVARTAL)	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Osigurati sufinanciranje programa mladih i za mlade kojima je svrha razvoj kulture i umjetnosti	NEPRESTANO, GODIŠNJE (2. KVARTAL)	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, CENTAR ZA KULTURU I BAŠTINU, GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC
		Organizirati neformalna druženja mladih po mjesnim odborima Vrgorca	NEPRESTANO, POLUGODIŠNJE	GRAD VRGORAC, MJESNI ODBORI, SAVJET MLADIH
		Organizirati radionice koje potiču umjetničko stvaralaštvo	NEPRESTANO, GODIŠNJE	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, CENTAR ZA KULTURU I BAŠTINU, GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC
		Organizacija radionica i edukacija s naglaskom na kulturno nasljeđe kako bi se razvijala svijest o pripadnosti	NEPRESTANO, GODIŠNJE	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, CENTAR ZA KULTURU I BAŠTINU, GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC
		Provoditi aktivnosti koje na moderan i zabavan (alternativan) način približavaju kulturnu baštinu Vrgorca	NEPRESTANO, GODIŠNJE	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, CENTAR ZA KULTURU I BAŠTINU, GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC
		Poticati mlade na samostalno organiziranje zabavnog i kulturnog sadržaja u Vrgorcu	NEPRESTANO	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, CENTAR ZA KULTURU I BAŠTINU, GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC
		Razvijati medijske kanale kojima upravljaju/provide mladi ili su namijenjeni mladima u kulturi	NEPRESTANO	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC, CENTAR ZA KULTURU I BAŠTINU,

				GRADSKA KNJIŽNICA VRGORAC
Socijalna uključenost	- Pružanje potpore mladima u NEET sustavu - Osigurati potporu projektima OCD-a usmjerenih na uključivanje marginaliziranih skupina mladih - Promocija ravnopravnosti	Osigurati sufinanciranje programa koje provodi OCD za mlade u NEET statusu	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Osigurati sufinanciranje programa kojemu je svrha povećati socijalnu uključenost mladih ranjivih skupina	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Osmisliti i provoditi kampanju povećavanja svijesti mladih o postojanju marginaliziranih skupina	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Osmisliti i provoditi kampanju povećavanja svijesti o potrebi uključivanja marginaliziranih skupina u javne aktivnosti (sportske, kulturne, volonterske...)	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, SPORTSKA ZAJEDNICA
		Provoditi sportske aktivnosti koje uključuju mlade iz marginaliziranih skupina	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, SPORTSKA ZAJEDNICA
		Osmisliti i provoditi kampanju o ravnopravnosti među mladima	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Provesti analizu trenutnog stanja u Vrgorcu s mladima u NEET sustavu i mladima u ranjivim skupinama	JEDNOKRATNO, 3. KVARTAL 2023.	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH

Zdravlje i sport	• Osigurati raznoliku ponudu sportskih aktivnosti • Osigurati primjeren prostor za bavljenje sportom • Provoditi kampanju o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju • Poticanje zdravog načina života	Osigurati sufinanciranje programa sportskih udruga koji promiču aktivan način život mladih	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Osmisliti i provoditi kampanju povećanja svijesti o važnosti zdravog načina života	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023. NEPRESTANOPROVODITI	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Poticati organizaciju sportskih događaja po mjesnim odborima	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, SPORTSKA ZAJEDNICA, MJESNI ODBORI
		Poticati različitost ponude sportskih aktivnosti osiguravanjem uvjeta za rad amaterskih/rekreativnih skupina (sufinanciranje opreme, osiguravanje prostora za aktivnosti...)	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, SPORTSKA ZAJEDNICA
		Izraditi idejno rješenje za preinaku bivše tvornice Braće Rakić u centar za mlade sa sportskim i kulturnim aktivnostima te funkcionalnim savjetovalištem za mlade	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023.	SAVJET MLADIH, GRAD VRGORAC
		Organizirati radionicu radi osposobljavanja mladih za samostalnu organizaciju sportskih/rekreativnih događaja uz potporu Grada	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Organizirati radionicu o zdravom kuhanju i zdravoj prehrani	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, SPORTSKA ZAJEDNICA
		Osmisliti i provoditi kampanju kako bi se mladi obavijestili o mentalnom zdravlju	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023. NEPRESTANOPROVODITI	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Poticati neprestanu edukaciju radnika s mladima u području mentalnog zdravlja	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIČA

		Osmisliti i provoditi zajedničku kampanju svih dionika u Vrgorcu o opasnostima i posljedicama eksperimentiranja s drogama	JEDNOKRATNO, 4. KVARTAL 2023. NEPRESTANOPROVODITI	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH
		Održavati skup aktivnih mladih u Vrgorcu na kojem se mladi mogu izjasniti o željama i potrebama o sportskim sadržajima	NEPRESTANO, GODIŠNJE	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, SPORTSKA ZAJEDNICA
Mladi u europskom i globalnom okružju	- Poticanje međunarodne mobilnosti mladih - Suradnja s gradovima prijateljima	Obavijestiti mlade o programima razmjene mladih, Erasmus+ i ostalim programima Europske unije	NEPRESTANO, GODIŠNJE (3. KVARTAL)	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, PODUZETNIČKI CENTAR, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA
		Razvijati i poticati projekte i aktivnosti u području mobilnosti mladih	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, PODUZETNIČKI CENTAR, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA
		Organizirati razmjene mladih među gradovima i općinama prijateljima	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, PODUZETNIČKI CENTAR, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA
		Poticati i pokretati zajedničke projekte mladih	NEPRESTANO	GRAD VRGORAC, SAVJET MLADIH, PODUZETNIČKI CENTAR, OŠ VRGORAC, SŠ TINA UJEVIĆA

DIONICI PROGRAMA ZA MLADE GRADA VRGORCA

SAVJET MLADIH

Savjet mladih Grada Vrgorca osnovan je 2022. godine, kao savjetodavno tijelo koje promiče i zagovara prava, potrebe i interese mladih u Vrgorcu.

U sklopu svojega djelokruga Savjet mladih Grada Vrgorca:

- raspravlja, na svojim sjednicama, o pitanjima važnima za rad Savjeta mladih te o pitanjima iz djelokruga Gradske skupštine koji su od interesa za mlade
- u suradnji s predsjednikom Gradske skupštine potiče donošenje odluka važnih za mlade, donošenje programa i drugih akata važnih za poboljšanje položaja mladih u Vrgorcu, raspravu o pojedinim pitanjima važnima za poboljšanje položaja mladih u Vrgorcu te način rješavanja tih pitanja
- preko svojih predstavnika sudjeluje u radu Gradske skupštine pri donošenju odluka, mjera, programa i drugih akata osobitog važnih za poboljšanje položaja mladih u Vrgorcu davanjem mišljenja, prijedloga i preporuka o pitanjima i temama od interesa za mlade
- sudjeluje u izradi, provedbi i praćenju provedbe gradskih programa za mlade, daje pisana očitovanja i prijedloge mjerodavnim tijelima o potrebama i problemima mladih, a prema potrebi predlaže i donošenje programa za rješavanje nastalih problema i poboljšanje položaja mladih
- potiče informiranje mladih o svim pitanjima važnima za poboljšanje njihova položaja, međusobnu suradnju savjeta mladih u Republici Hrvatskoj te suradnju i razmjenu iskustava s organizacijama civilnoga društva i odgovarajućim tijelima drugih zemalja – predlaže i daje Gradskoj skupštini na odobrenje program rada popraćen financijskim planom radi ostvarivanja programa rada Savjeta mladih

- potiče razvoj financijskog okvira provedbe politike za mlade i potpore razvoju organizacija mladih i za mlade te sudjeluje u programiranju prioriteta natječaja i određivanja kriterija financiranja organizacija mladih i za mlade
- obavlja i druge savjetodavne poslove od interesa za mlade.

SPORTSKA ZAJEDNICA

Sportska zajednica je udruga koja je osnovana radi ostvarivanja zajedničkih interesa u sportu na području Grada Vrgorca.

Cilj je udruge razvoj i promicanje sporta na vrgoračkome području poticanjem vrhunskog sporta i stvaranjem uvjeta za postizanje vrhunskog rezultata.

Svrha udruge je razvoj sportske aktivnosti djece i mladeži, studenata te sportske rekreacije građana promicanjem odgojnih uloga sporta, poštene igre, razumijevanja, tolerancije i odgovornosti bavljenjem sportom, širenjem olimpijske ideje i jačanjem olimpijskog pokreta.

U sklopu svojega djelokruga Sportska zajednica Grada Vrgorca:

- utvrđuje i ostvaruje politiku promicanja sporta na vrgoračkome području, potiče i promiče sport u skladu nacionalnim programom sporta, osobito sport djece, mladeži, studenata i osoba s invaliditetom
- provodi programe sporta s djecom predškolske dobi te sportske poduke djece i mladeži ako nije riječ o sportskim aktivnostima koje provodi samo nacionalni sportski savez i koji se ne mogu provesti u sportskim klubovima članovima zajednice
- usklađuje aktivnosti svojih članica, ujedinjuje i usklađuje programe sporta te predlaže program javnih potreba u sportu i sudjeluje u njegovu ostvarivanju
- skrbi se o vrhunskim sportašima i sudjeluje u stvaranju uvjeta za njihovu pripremu za Olimpijske igre, svjetska i europska prvenstva te druga velika međunarodna natjecanja
- skrbi se o perspektivnim sportašima, o perspektivnim školama, o zdravstvenoj zaštiti sportaša te sudjeluje u ostvarivanju programa Hrvatskog olimpijskog odbora
- sudjeluje u skrbi o namjeni i korištenju javnih sportskih građevina

- sudjeluje u unapređenju stručnog rada i skrbi se o osposobljavanju stručnih djelatnika u sportu, u sklopu ovlasti kontrolira namjensko trošenje sredstava koja su doznačena članicama na osnovi programa javnih potreba u sportu Grada Vrgorca
- obavlja i druge poslove i zadaće određene zakonima i pravilnicima Hrvatskog olimpijskog odbora.

PODUZETNIČKI CENTAR

Poduzetnički centar Vrgorac d.o.o. za poslovne usluge osnovan je 8. veljače 2017. radi pružanja usluga inkubacije te savjetovanja u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem. Centar raspolaže s ukupno šest raspoloživih radnih jedinica koje su smještene u trima uredima.

Operativno provodi mjere za razvoj i poticanje poduzetništva na lokalnom i/ili širem području, koji predstavljaju središta stručne i edukativne pomoći poduzetnicima radi razvoja poduzetništva u sredinama u kojima su osnovani.

U sklopu svojega djelokruga Poduzetnički centar Grada Vrgorca:

- pruža stručnu, tehničku i edukativnu pomoć za pokretanje poduzetničkih projekata i poduzeća te njihov brz i održiv razvoj
- pruža potporu uspješnom razvoju poduzetništva nizom poslovnih usluga i resursa, uključujući poslovne prostore po povoljnim uvjetima za poduzetnike početnike od prve do treće godine poslovanja
- podupire pokretanja i rast inovativnog poduzetništva putem inkubacijskih programa koji novoosnovanim inovativnim poduzećima sličnog profila i interesa pružaju resurse i profesionalne usluge potrebne za rast i razvoj
- daje potporu poduzetnicima u postinkubacijskoj fazi, odnosno u fazi razvoja i širenja poslovanja na domaćem i stranom tržištu
- izrađuje ekonomske analize i poslovne planove
- sudjeluje u osmišljavanju i provedbi Programa za mlade te u edukativnim radionicama.

OŠ VRGORAC

Osnovna škola „Vrgorac“ organizira odgojno-obrazovni rad u matičnoj školi Vrgorac i sedam područnih škola (Veliki Prolog, Podprolog, Dusina, Ravča, Umčani, Stilja i Ravča).

Ukupan broj učenika je 474 raspoređen u 34 odjela. U matičnoj školi ima 425 učenika (169 od 1.-4. r. a 256 od 5. do 8. razreda), dok se u područnim školama (odjelima) broj kreće od dva (Ravča) do 18 (Dusina). Udaljenost područnih škola od matične škole kreće se od 3 do 11 kilometara.

Uz redovnu nastavu, učenicima je omogućeno učenje stranog jezika od prvog razreda (u svim područnim odjelima) i izborni program drugog stranog jezika i informatike. Veli broj učenika uključen je u izvannastavne aktivnosti, mladi knjižničari, tradicionalno kulinarstvo, novinarska družina, dramsko-recitatorska skupina, školski zbor i orkestar., a naš SSK Matokit djeluje sa sekcijama nogometa, rukometa, atletike i krosa. Škola je uključena u razne Erasmus+ projekte, preventivne programe u suradnji sa Zajednicom Pape Ivana XXIII i STEM projekt u Osnovnoj školi Vrgorac.

Škola se ponosi sa tri nagrade za uspješan etnografski prikaz zavičaja (1997., 1998. i 1999.) i jednom drugom nagradom na državnoj smotri (Metković, 1998.). U međunarodne Eko-škole uključila se 2002. godine i nosi Zelenu zastavu od 2003. godine. Učenici i nastavnici uspješni su u skupljanju starog papira te su nagrađeni od strane Ministarstva zaštite okoliša za četvrto mjesto u državi (2003. godine) i od Županije Splitsko-Dalmatinske u 2005. i 2006. godini.

Djelatnici škole i učenici ponosni su na sve dobivene nagrade i priznanja, a posebno na plaketu Grada Vrgorca (2003. godine) i Ministrovo priznanje za uspješan, kvalitetan i kreativan rad. (2000. godine).

SŠ TINA UJEVIĆA

Srednja škola Tina Ujevića u Vrgorcu osnovana je školske godine 1963./1964. pod nazivom Gimnazija „Tin Ujević“ Vrgorac. Školske godine 1972./1973. škola mijenja ime u Srednjoškolski centar „Tin Ujević“ Vrgorac, koji, osim gimnazijalaca, obrazuje i osposobljava kadrove potrebite privredi Vrgorca i šire društvene zajednice, a to su: krojači, galanteristi, staklobrusači.

Reformom školstva iz 1974. godine Srednjoškolski centar „Tin Ujević“ Vrgorac obrazuje učenike u tzv. pripremnom stupnju u trajanju od dvije godine, u završnom stupnju za zanimanje krojača, galanterista, staklobrusača, autolimara, automehaničara, bravara, strojobravara, tesara i mesara, u četverogodišnjem obrazovanju za tehničara vinara – voćara – vinogradara, suradnika u nastavi, ekonomista te pruža gimnazijsko obrazovanje. Pod nazivom Srednjoškolski centar „Tin Ujević“ škola djeluje sve do 1994.

godine, a onda mijenja ime u Srednja škola „Tin Ujević“. Od 2014. godine škola se registrira kod trgovačkog suda i djeluje pod nazivom Srednja škola Tina Ujevića, Vrgorac.

Škola je, od osnivanja do danas, pored redovnog obrazovanja, po potrebi izvanredno obrazovala učenike i provodila dokvalifikaciju i prekvalifikaciju pojedinih zanimanja. U godinama nesebičnog rada prosvjetara ove škole, unatoč brojnim poteškoćama, zrcali se opravdanost njezina postojanja na korist mladim naraštajima i u ostvarivanju kulturnog, političkog, znanstvenog, gospodarskog i svakog drugog hrvatskog identiteta.

Danas naša škola upisuje 218 učenika u 12 razrednih odjela. U školi se izvodi nastavni plan i program opće gimnazije te nastavni plan i program za zanimanja automehaničar, konobar, kuhar i ekonomist. Pored redovne nastave želja nam je da veći broj učenika uključimo u programe izborne nastave te izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti. Tim aktivnostima učenici bi stekli veće znanje i vještine koje bi se vrijednovala prilikom polaganja državne mature, zapošljavanja te raznih smotri i natjecanja. Također, veći broj učenika pokušavamo uključiti u sportski i kulturno-zabavni život škole i grada Vrgorca.

Dovršili smo dogradnju aneksa škole. Opremanjem učionica i nastavničkih kabineta stvorili smo nove i kvalitetnije uvjete za rad naših učenika i nastavnika. To će bit još jedan motiv koji će poticati naše današnje nastavnike na još kvalitetniji rad, kako s učenicima, tako i na osobnom stručnom usavršavanju. Pred nama je veliki zadatak; odgojiti mlade ljude, pripremiti ih za uspješan završetak i nastavak školovanja, dati im osnovu za kvalitetno uključivanje na tržište rada.

Da bi ostvarili zacrtane ciljeve, da bi učenici dobili kompetencije koje se od njih traže kao ishodi učenja nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja, svi zajedno – djelatnici škole, roditelji i učenici, moraju dati svoj maksimum u realizaciji svojih zaduženja. Trebamo težiti da škola bude mjesto gdje će učenici dolaziti radosni i odlaziti zadovoljni s onim zadovoljstvom koje svi osjetimo nakon aktivnog, kvalitetnog i korisnog rada.

Škola je uključena u e-Twinning, zajednicu škola u Europi. Radi se o platformi kreiranoj s ciljem komunikacije, suradnje, razvijanja projekata, razmjene znanja i iskustva između odgojno-obrazovnih djelatnika. Aktivno sudjeluje i u Erasmus projektima.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Važnost pojedinih razloga u odluci o napuštanju Vrgorca.....	17
Tablica 2. Utjecaj pojedinih potpora i mjera na odluku o ostanku u Vrgorcu	18
Tablica 3. Važnost pojedinih potpora i mjera za ostanak u Vrgorcu.....	19
Tablica 4. Problemi mladih u Vrgorcu.....	21
Tablica 5. Aktivnost mladih u različitim oblicima udruženja.....	22
Tablica 6. Učestalost bavljenja pojedinim aktivnostima u slobodno vrijeme	23
Tablica 7. Zadovoljstvo sadržajima i aktivnostima u Vrgorcu	24
Tablica 8. Aktivnosti centra za mlade	27
Tablica 9. Načini informiranja o temama vezanima za mlade, mogućnostima i sadržajima koji se nude mladima u Vrgorcu.....	29
Tablica 10. Preporučeni načini informiranja mladih.....	30

POPIS GRAFIČKIH PRIKAZA

Grafički prikaz 1. Spol ispitanika/ispitanica.....	9
Grafički prikaz 2. Najviši završeni stupanj obrazovanja	10
Grafički prikaz 3. Status veze.....	10
Grafički prikaz 4. Stambeni status ispitanika/ispitanica.....	11
Grafički prikaz 5. Procijenjeno materijalno stanje	12
Grafički prikaz 6. Trenutačni radni/obrazovni status ispitanika/ispitanica.....	12
Grafički prikaz 7. Izvor prihoda.....	12
Grafički prikaz 8. Rad uz studij ili školovanje među zaposlenim ispitanicima/ispitanicama	13
Grafički prikaz 9. Vrsta ugovora o radu među studentima/studenticama i učenicima/učenicama.....	13
Grafički prikaz 10. Sektor zaposlenja ispitanika/ispitanica	14
Grafički prikaz 11. Trajanje statusa nezaposlenosti trenutačnih ispitanika/ispitanica.....	14
Grafički prikaz 12. Planirano prebivalište u sljedećih pet godina.....	15
Grafički prikaz 13. Viđenje mjesta stanovanja za deset godina.....	16
Grafički prikaz 14. Potreba za višenamjenskim centrom za mlade u Vrgorcu	26
Grafički prikaz 15. Spremnost na sudjelovanje u aktivnostima centra za mlade.....	27
Grafički prikaz 16. Spremnost na organiziranje aktivnosti centra za mlade.....	28